Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXII., št. 193

Ljubljana, torek 19. avgusta 1941-XIX

Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Nemški uspehi v Ukrajini

Pomorsko oporišče Nikolajev in mesto Krivoj Rog v nemški posesti — Odesa povsem obkoljena — Tudi na ostalih bojiščih srditi boji

Stockholm, 18. avg. d. **Na vzhodni fronti se zmagovite borbe nemških in zavezniških oboroženih sil nezadržno nadaljujejo. Predeli Ukrajine zapadno od Dnjepra bodo kmalu do kraja v nemški posesti.** Kakor je nemško vrhovno poveljništvo včeraj objavilo, je bila zavzeta velika luka Nikolajev ob ustju Buga.

Tudi na finskem bojišču žanjejo finske in nemške čete velike uspehe, kakor kažejo to zadnja finska službena poročila.

Tako so finske čete te dni zavzele Sortavalo ter še nekaj manjših krajev. Ruske sile so tam v razsulu in se naglo umikajo preko stare finske meje, kakršna je bila pred zimsko vojno l. 1939-1940. Prav tako se na Karelski ožini borbe nadaljujejo z velikim uspehom.

V odseku južno od Leningrada so nemške sile še nadalje izvajale silen pritisk v smeri od Stare Ruse proti poslednji železniški zvezi med Leningradom in Moskvo. Pri tem so letalske sile odločno podpirale akcijo posameznih oklopnih in motoriziranih oddelkov.

Tudi vzhodno od Smolenska se borbe nadaljujejo. Skupine bombnikov in strmoglavcev sproti onemogočajo sovražniku sleherno koncentracijo. Čiščenje velikega področja južnovzhodno od Smolenska se uspešno nadaljuje.

Na ukrajinskem bojišču pa dozoreva nova ogromna zmaga nemških oboroženih sil. Kakor je bilo že včeraj v Berlinu službeno objavljeno, so nemške in madžarske čete zavzele veliko mesto, važno industrijsko središče in luko Nikolajev ob ustju Buga. Odesa je do kraja obkoljena. Tudi po morju sedaj že nima več nikakih varnih zvez z zaledjem. Nemške letalske sile so s svojimi odločnimi napadi zajezile ves promet med Odeso in drugimi ruskimi lukami ob Črnem morju. Prav v soboto so razdejale z bombami zopet več sovražnih transportnih in tovornih ladij. Krivoj Rog in vse področje okrog njega je sedaj trdno v nemški posesti, Budjonijeva vojska pa se umika v Zaporožje. Veliki oddelki sil ruskega generala so bili uničeni. Sovjetska vojska je morala žrtvovati Nikolajev in Odeso, katere padec se v kratkem pričakuje, če noče biti vsa do kraja uničena. Ob spodnjem Bugu so z veliko odločnostjo posegle v borbo tudi čete italijanskega ekspedicijskega zbora. Posebno se je izkazalo italijansko topništvo s svojim točnim streljanjem.

V zraku obvladajo nemške letalske sile slej ko prej vse področje nad bojiščem. Sovjetska propaganda si zaman prizadeva dopovedati svetu, da je rusko letalstvo kos nemškemu. Tako se tu vedno znova širijo iz sovražnih virov govorice o malenkostnih izgubah na eni ali drugi strani, medtem ko je znano, da je bilo samo v soboto na področju med Hersonom in Dnjepropetrovskim sestreljenih 12 sovjetskih letal, medtem ko jih je bilo na drugih področjih še na desetine in segajo sovjetske izgube tega dne daleč preko 100 letal.

Sovjetska vojna mornarica se je umaknila, kolikor zadnje dni ni bila potopljena pred Odeso in Nikolajevim, že davno z zapadnih predelov Črnega morja. Rumunski listi postavljajo v svojih poročilih z bojišča na laž vesti, da bi bilo te dni potopljenih nekaj rumunskih transportnih ladij, nasprotno, na zapadnem Črnem morju ni opaziti niti ruskih vojnih niti tovornih ladij, čeprav bi bilo to pričakovati prav sedaj, ko gre za to, da bi se vsaj nekaj ljudi in blaga rešilo iz obkoljene Odese.

S finskega bojišča

Helsinki, 18. avg. s. V pretekli noči so bili Helsinki znova alarmirani. Alarm je trajal le kratek čas in tudi incidentov ni bilo.

Berlin, 18. avg. s. DNB doznava, da so se nemške čete v severnem odseku polastile novih postojank. Znatni uspehi so bili doseženi tudi na finski fronti. Povsod so se izjalovili sovražni protinapadi z znatnimi izgubami za sovražnika na ljudeh in vojnem materialu.

Bombe na Moskvo

Helsinki, 18. avg. d. V noči na 18. avgusta je nemško letalstvo nadaljevalo svojo ofenzivo proti Moskvi. Davi objavljeno sovjetsko-rusko poročilo se kakor običajno zateka k omalovaževanju tega napada, trdeč, da je protiletalska obramba Moskve nemška letala razpršila, še preden so mogla doseči samo mesto.

Nemške letalske akcije

Berlin, 18. avg. d. Tudi v nedeljo so nemška lovska letala izvršila na vzhodnem bojišču več uspelih napadov. Tako so zelo učinkovito napadla sovražno železniško križišče Gordičev, vzhodno od Kijeva. Kakor je bilo davi sporočeno z merodajne nemške vojaške strani, so nemška letala z bombnimi zadetki skoraj docela razdejala tamkajšnjo železniško postajo. Tovorni vagoni, kakor tudi na stranskih tirih stoječi železniški vozovi so pričeli goreti. Po izredno močnem ognju se lahko sklepa, da je bila uničena ob napadu tudi municija. Druga nemška borbena letala so v nedeljo ob zapadni obali Krima napadla sovražni transportni parnik s 5000 tonami. Napad je bil uspešen in je na parniku izbruhnil požar. Po bombnih eksplozijah je transportni parnik obstal na mestu močno nagnjen na stran.

Letalski napad na Odeso

Berlin, 18. avg. s. Kakor poroča polslužbena nemška agencija, je nemško letalstvo v soboto izvedlo vrsto napadov na pristaniške naprave v Odesi in na sovjetske ladje v njeni luki. Neka lažja križarka je bila poškodovana.

Na odseku pri Hersonu in Dnjepropetrovsku so nemške letalske sile hudo bombardirale sovjetske odlelke na umiku. Razpršene so bile tudi kolone topništva in ponovno bombardirane železniške postaje. Na tem področju je bilo sestreljenih 12 sovražnih letal. V nekem odseku severne fronte je nemško letalstvo bombardiralo železniške naprave. Z dobrim uspehom so nemški bombniki napadli tovorne vlake. O priliki teh letalskih napadov so bombardirali tudi kolone voz in avtomobilov.

Napad sovjetskih letal na Konstanco

Berlin, 18. avg. d. Sovjetsko letalstvo je v nedeljo napadlo rumunsko črnomorsko luko Konstanco. O napadu so bili preteklo noč z merodajne nemške strani objavljeni še naslednji podatki:

V nedeljo v zgodnjih jutranjih urah so tri sovjetsko-ruska letala preletela področje pristaniških naprav v Konstanci ob Črnem morju. Sovražna letala so odvrgla samo nekaj bomb, ki pa so vse padle v vodo. Nemška lovska letala sta dve izmed napadajočih sovražnih letal sestrelila.

Obisk generala Antonesca na fronti

Bukarešta, 18. avg. s. Rumunska brzojavna agencija objavlja daljše poročilo s fronte o obisku generala Antonesca v Tiraspolu in v prvi bojni črti v bližini Odese. General se je ustavil tudi v rumunski vasi Gligoriopol, kjer je zbrano ljudstvo nagovoril. Kmetom je priznal pravico, da požanjejo žito, ki bo odslej njihova last. Prebivalstvo se je toplo zahvalilo generalu, ki je nato nadaljeval svojo pot.

Na cesti iz Disominega do Tiraspola je bilo mnogo sledov bomb, ki so pričali o hudih borbah. Ob prihodu v Tiraspol je Antonescu odredil, da se osvobode prebivalci rumunske narodnosti, da bi se tako življenje v mestu normaliziralo. Po kratkem odmoru je odpotoval dalje do železniške proge Odesa-Moskva. Bil je le nekaj 10 kilometrov oddaljen od Odese. Ponoči se je general Antonescu vrnil v glavni stan rumunskih oboroženih sil.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 18. avg. Vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

V južni Ukrajini se je nadaljevalo zasledovanje poraženega in deloma v divjem begu se umikajočega sovražnika proti spodnjemu Dnjepru.

Tudi po ostalih delih vzhodne fronte so operacije prinesle bistvene uspehe.

Nočni napadi letalstva so bili naperjeni z dobrim učinkom proti vojaškim napravam v Moskvi in raznim važnim železniškim progam.

V boju proti Angliji so zadnjo noč močni oddelki letalstva odvrgli na preskrbovalno luko Hull veliko število bomb vseh kalibrov. Zadetki v polno v skladiščih ob reki Humber in v za vojno važnih napravah v mestu so povzročili več požarov. Druga bojna letala so uničila ob škotski vzhodni obali 4000-tonski tovorni parnik in znatno poškodovala drugo trgovsko ladjo. Pri nočnih napadih na razna angleška letališča so nastale močne eksplozije.

Angleški bombniki so v noči na 18. avgust odvrgli na nekatere kraje zapadne in severne Nemčije majhno število razdiralnih in zažigalnih bomb. Napad je ostal v vojaškem pogledu brez učinka. Nočni lovci so sestrelili dva angleška bombnika.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 18. avg. d. V nedeljo je nemško letalstvo izvršilo drzen in presenetljiv napad na angleško letališče v Milldenhallu. Napad je v polni meri uspel in so nemška letala uničila 6 britanskih letal, pripravljenih na tleh.

Berlin, 18. avg. d. V noči na ponedeljek je britansko letalstvo preletelo zapadno in severozapadno Nemčijo. Kakor je bilo davi sporočeno s pristojne nemške strani, britanska letala niso nikjer povzročila škode na vojaško važnih objektih, odnosno škode v vojni industriji. Eno sovražno letalo je bilo od nemške protiletalske obrambe sestreljeno.

Stockholm, 18. avg. d. Kakor objavlja komunike britanskega letalskega ministrstva, so nemška letala preteklo noč preletela razna področja v vzhodni in jugozapadni Angliji. Nemška letala so svoj napad osredotočila v prvi vrsti na neko mesto v severovzhodni Angliji, kjer je bila povzročena gmotna škoda, bilo pa je tudi več človeških žrtev. Napadi na druge cilje so po angleškem službenem poročilu povzročili le manjšo škodo.

Stockholm, 18. avg. d. Kakor poročajo iz Londona dodatno k jutranjemu komunikeju britanskega letalskega ministrstva je bila luka Hull tisto mesto, o katerem pravi komunike, da je bil nanj v prvi vrsti osredotočen napad nemških letal v noči na ponedeljek.

Topovsko obstreljevanje preko Kanala

Stockholm, 18. avg. d. Kakor poročajo iz Londona, je nemško daljnostrelno topništvo s francoske obale Rokavskega preliva preteklo noč oddalo več salv proti angleški obali. Verjetno so bili streli namenjeni britanskemu ladijskemu konvoju, ki je skušal prepluti v zaščiti teme Rokavski preliv. Obstreljevanje nemškega daljnostrelnega topništva se je pričelo kratko pred polnočjo.

God Nj. Vel. Kraljice

Danes praznuje svoj god Nj. Vel. Kraljica in Cesarica Jelena. Čestitkam, ki jih na današnji dan pošilja Vladarici ves italijanski narod, se pridružuje tudi prebivalstvo Ljubljanske pokrajine z najvdanejšo željo za zdravje in srečo Nj. Vel. Kraljice in Cesarice.

Nj. Vel. Kraljica in Cesarica Jelena Savojska je rojena 8. januarja 1873. na Cetinju kot hčerka kralja Črne gore Nikole in kraljice Milene. Spomladi 1895. se je v Benetkah seznanila s tedanjim italijanskim prestolonaslednikom Viktorjem Emanuelom. Naslednje leto jo je zaprosil za roko in 16. avgusta je bila objavljena službena zaroka. 25. oktobra 1896. se je v Rimu izvršila poroka z največjimi svečanostmi.

Zakon je postal eden najbolj srečnih. Rodilo se je v njem 6 otrok, katerim je bila Kraljica Jelena najboljša mati. Vsemu narodu je postala vzor dobre žene in matere, vzor blage Kraljice, kateri nobena narodna briga, nobena narodna skrb ni tuja. Zlasti na široko je razpredena njena dobrotvorna delavnost, a osobito njena skrb za mladi narodni naraščaj in nebogljeno deco. Vso svojo materinsko skrb posveča tudi ranjencem in žrtvam vojne.

Kraljica in Cesarica Jelena ne uživa le v italijanskem narodu splošno ljubezen in spoštovanje, temveč je spoštovana in cenjena pri vseh kulturnih narodih kot odlična, vzorna žena in mati ter plemenita vladarica.

Nuovi successi dell'arma aerea

Intensi attacchi contro Tobruk e Marsa Matruch — Due navi affondate, due aerei abbattuti e altri due catturati

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 18 agosto il seguente bollettino di guerra n. 440:

Nell'Africa settentrionale l'aviazione dell'Asse ha conseguito altri successi. Apparecchi germanici hanno nuovamente attaccato i depositi e le opere portuali di Tobruk, provocando incendi; una nave da mille tonnellate precedentemente colpita risulta affondata. Aerei italiani hanno efficacemente bombardato gli impianti di Marsa Matruch e hanno affondato nelle acque, fra questa località e Sidi Barrani, un mercantile scortato da unità da guerra.

Durante l'incursione su Bardia, citata nel bollettino di ieri, due aerei nemici costretti ad atterrare sono stati catturati intatti con i rispettivi equipaggi da reparti tedeschi. Velivoli britannici hanno compiuto attacchi su Bengasi e contro un aeroporto avanzato dove la difesa contraerea ha abbattuto un apparecchio avversario.

In Africa orientale il nemico ha rinnovato incursioni aeree sulla piazza di Gondar e sulle posizioni avanzate del settore. Elementi avversari che tentavano di avvicinarsi in corrispondenza dei capisaldi di Uolchefit e Culquabert sono stati dispersi con perdite.

Nel Mediterraneo centrale un nostro ricognitore veniva assalito da 5 Spitfire: nel combattimento che ne seguiva il nostro velivolo, benchè avariato e con feriti a bordo è riuscito ad abbattere un apparecchio avversario ed a rientrare alla base.

Novi uspehi letalskih sil

Hudi napadi na Tobruk in Marso Matruch — Dve ladji potopljeni, dve letali sestreljeni, nadaljnji dve zaplenjeni

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil dne 18. avgusta naslednje 440. vojno poročilo:

V severni Afriki so letala Osi dosegla nadaljnje uspehe. Nemška letala so znova napadla skladišča in pristaniške naprave v Tobruku ter povzročila požare. Ena 1000-tonska ladja, ki je bila že prej zadeta, se je, kakor je bilo ugotovljeno, potopila. Italijanska letala so uspešno bombardirala naprave v Marsa Matruhu in potopila v vodah med tem krajem in Sidi el Baranijem tovorni parnik, ki ga je spremljala neka vojna ladja. Pri napadu na Bardijo, ki je bil omenjen že v včerajšnjem vojnem poročilu, sta bili dve sovražni letali prisiljeni pristati. Bili sta nepoškodovani zaplenjeni od nemških oddelkov, ki so ujeli tudi njuni posadki.

Angleška letala so napadla Bengazi in neko prednje letališče, kjer je protiletalska obramba sestrelila eno sovražno letalo.

V Vzhodni Afriki so sovražna letala znova napadla trdnjavo Gondar in prednje postojanke na tem odseku. Sovražni elementi, ki so se skušali približati postojankam v Uolkefitu in Kulkvabertu, so bili pregnani in so jim bile prizadete izgube.

Na osrednjem Sredozemskem morju je bilo neko naše izvidniško letalo napadeno od petih Spitfireov. V spopadu, do katerega je prišlo, je uspelo našemu letalu, čeprav je bilo poškodovano in je bilo v letalu nekaj ranjenih, sestreliti eno sovražno letalo in se vrniti na oporišče.

Izmišljena vest

Rim, 18. avg. s. Angleško letalsko poveljstvo na Srednjem vzhodu je objavilo, da so angleška letala v noči od 14. na 15. in dne 16. avgusta pri zaporednih napadih na konvoj, ki je plul po Sredozemskem morju, potopila najmanj dve ladji po 6 in 3 tisoč ton in neki rušilec, ki je spremljal konvoj. Resnica pa je ta, da pri teh napadih ni bila potopljena ne poškodovana nobena ladja. Sovražnik se je potemtakem znova zlagal.

Visoki Komisar med Belokrajinci

V nedeljo je Eksc. Grazioli v spremstvu generalnega podpoveljnika GIL-a dr. Selanija obiskal nekatere pomembnejše kraje Bele Krajine ter pokazal živo zanimanje za želje in potrebe širokih slojev prebivalstva

Ljubljana, 18. avgusta.

Bila je spet lepa, sončna nedelja, ko je Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli pohitel iz Ljubljane, da obišče enega najlepših, pa hkratu najbolj siromašnih kotičkov naše pokrajine — Belo Krajino, da se prepriča o dejanju in nehanju, o radosti in tegobah njenega prebivalstva. Na svoji včerajšnji poti je Visoki Komisar obiskal Semič, Črnomelj, Dragatuš in Vinico in povsod se je prepričal, da se naše ljudstvo v teh krajih v težkih razmerah bori za svoj kruh, a je vendar dobro in pošteno pa vdano in hvaležno ter iskreno vrača lojalnost za lojalnost, ki jo uživa od italijanskih oblastev in Vojske. Z visokim predstavnikom Države pokrajini je bil na poti tudi generalni podpoveljnik Fašističnih mladinskih organizacij in član Direktorija dr. Selani, v spremstvu pa so bili še general Eksc. Romero, vice prefekt comm. dr. David, podpoveljnik središč za pomoč Gatti in šef Tiskovnega urada comm. Tigoli.

Ob 6.45 se je Visoki Komisar z vlakom odpeljal iz Ljubljane. V Novem mestu so ga na kolodvoru pozdravili poveljnik soške divizije, general Eksc. Romero, Civilni komisar dr. Oton Griselli in drugi odličniki. Eksc. Romero je vstopil v vlak in nato spremljal Eksc. Graziolija po vsej Beli Krajini.

Sprejem v Semiču

Triumfalni pohod najvišjega predstavnika države po Beli Krajini se je začel v Semiču, kjer se je prebivalstvo — poleg domačinov so k sprejemu prihiteli tudi kmetje iz okoliških vasi — zbralo na trgu Bruna Mussolinija pred cerkvijo. Vsa vas je bila v trobojnicah, na trgu so se poleg častne čete II. bataljona 23. pehotnega polka Como pod poveljstvom polkovnika Alfieria postrojili gasilci, v špalirju je svoje mesto zavzela šolska mladina, ki je navdušeno vzklikala gostom. V imenu občine je Visokega Komisarja pozdravil župan Jože Pečauer, ki mu je kot nosilcu najvišje civilnoupravne oblasti v pokrajini izrekel iskreno dobrodošlico in ga prosil, naj bi blagohotno proučil potrebe kraja in po možnosti ustregel željam prebivalstva. Po obhodu častne čete je metliška godba zaigrala himno Imperija, nato pa so dvig-

Nadaljevanje na 2. strani

Il benvenuto all'Ecc. Emilio Grazioli a Črnomelj. — Dobrodošlica Eksc. Emiliu Grazioliju v Črnomlju

L'Alto Commissario parla alla popolazione di Črnomelj — Visoki Komisar govori ljudstvu v Črnomlju

nili zastavo na visokem drogu, ki so ga bili postavili domačini in ki ga je župan nato izročil polkovniku Alfieriju v varstvo, saj ga je občina postavila v spomin na prihod bataljona v Semič. Pri tej priliki se je župan poveljniku zahvalil za veliko skrb in trud in ga zagotovil, da ga bodo Semičani zmerom ohranili v najlepšem spominu. Deklica v narodni noši je Visokemu Komisarju izrekla kratko prigodnico in mu izročila šopek, za kar jo je Eksc. Grazioli obdaroval. Potem je pozdravil Visokega Komisarja še župnik Rainer Erklavec v imenu faranov in mu želel, da bi dobil v Beli Krajini najlepše vtise.

Visoki Komisar se je zbrani množici zahvalil za izredno prisrčen sprejem, ki je najboljši dokaz vdanosti in lojalnosti prebivalstva do Fašistične Italije. Obljubil je, da bo Italija med nami zmerom spoštovala vero, kulturo in običaje slovenskega naroda. Poudaril je, da upravlja pokrajino na Ducejev ukaz z absolutno pravičnostjo, da pa obenem upa, da bo prebivalstvo še nadalje držalo častno besedo vdanosti in lojalnosti. Njegovi obiski v pokrajini so izpolnjevanje Ducejeve volje, ki hoče, da so njegovi zastopniki v stiku z ljudstvom in da pomagajo najbolj pomoči potrebnim. Visoki Komisar je prepričan, da med našim zdravim kmečkim ljudstvom ne morejo uspevati ideologije, ki hočejo uničiti družino, vero in civilizacijo. Če bi se pa našel kak privrženec takih idej, bo izločen, kakor se loči okuženi bolnik od zdravih. Ljudstvo samo naj izkorenini to zlo, kjer koli nanj naleti. Na koncu je pozdravil zastopnike Vojske, prisotnega podpoveljnika dr. Selanija pa je prosil, naj tudi v imenu prebivalstva pozdravi Duceja in mu izroči zatrdila vdanosti in lojalnosti, ko se vrne v Rim.

Cerkveni pevski zbor je zapel »Jutranjo«, nato pa je Visoki Komisar stopil med kmečke može in fante ter se ž njimi porazgovoril o razmerah v kraju. V občinskem uradu so ga pozdravili občinski možje iz 48 vasi. Za pomoči potrebne je visoki dostojanstvenik izročil županu denarno podporo. Ko je obiskal še župno cerkev, se je Visoki Komisar s spremstvom odpeljal z vlakom dalje v Črnomelj.

Višek navdušenja v Črnomlju

Vse mesto je bilo v zastavah, cvetju in zelenju, a na trgu pred gradom se je zbrala množica, ki je priredila visokemu gostu tako navdušene ovacije, da Visoki Komisar v Sloveniji doslej še ni doživel tako viharnega sprejema. V spremstvu Civilnega komisarja dr. inž. Cassenega je obšel najprej častno četo 23. pešpolka, ki mu poveljuje polkovnik Carpitellu, nato pa je ob zvokih himne in ob navdušenem vzklikanju prebivalstva in mladine stopil na oder, postavljen pred Ljudsko posojilnico. Župan Pavel Klemenc je v toplih besedah pozdravil Visokega Komisarja in izrazil svojo radost, da je obiskal tudi središče Bele Krajine. S svojimi obiski podeželskih krajev je Visoki Komisar nazorno dokazal, kako se zanima za ljudstvo, to ljudstvo pa je zadovoljno in hvaležno njemu in Duceju, ki je dal Slovencem avtonomijo. Dve dekleti v narodni noši sta Visokemu Komisarju po stari navadi ponudili kruha in soli pa kozarec belokrajinskega vina. Pozdravila ga je še deklica v imenu šolske mladine, nato pa so dvignili zastavo na drogu, ki so ga Črnomaljci postavili z okusnim podstavkom in spominsko ploščo na Glavnem trgu. Dekan Pavel Bitenc je blagoslovil drog in s tremi duhovniki izmolil priprošnjo molitev. Župan je izročil poveljniku Carpitelliju spominski pokal v znak hvaležnosti in v spomin na dan, ko je s svojimi četami vkorakal v Črnomelj. Polkovnik se je zahvalil za lepo darilo, nato pa je spregovoril še dekan Bitenc ter obudil spomin na oglejskega patrijarha, ki je v 13. stoletju položil temelje civilizacije v črnomaljskem okraju in izrazil željo, da bi tudi Visoki Komisar kot predstavnik Fašistične Italije sledil njegovemu vzgledu.

Visoki Komisar se je zahvalil za sprejem in zatrdil, da bo Fašistična Italija vladala pravično in bo vedno naklonjena delovnemu ljudstvu, odstranila pa bo vse rušilce reda in miru. Številne so gospodarske potrebe Bele Krajine in na dejanjih bo ljudstvo spoznalo, kako je treba delati za javni blagor. Ponovno je zaprosil podpoveljnika dr. Selanija, naj v imenu prebivalstva izroči pozdrave Duceju. V občinskem uradu je Visoki Komisar nato nagovoril občinske može in jim sporočil, da je bil del problemov, ki se tičejo podeželja, že rešen, ostali del pa pride na vrsto tako, da bodo tudi najmanjše občine deležne njegovega zanimanja. Občinskim možem je naročil, naj bodo pravični in naj dajejo dober vzgled v javnem in zasebnem življenju. Tako hoče ideja fašizma, ki jo bodo imeli še priliko dobro spoznati. Iz občinskega urada je Visoki Komisar odšel v Zdravstveni dom, kjer ga je pozdravil dr. Štefan Šober. Visoki dostojanstvenik se je prav pohvalno izrazil nad vzorno ureditvijo ustanove. Po obisku župne cerkve sv. Petra se je pomudil še na Glavnem trgu, kjer je skupina deklet v narodnih nošah zaplesala črnomaljsko kolo. Na koncu so dekleta obkrožila Visokega Komisarja in mu pripela šopek nageljnov. Pozdravil je gasilce in odposlanstvo Heimatbunda iz nekaterih občin črnomaljskega in kočevskega okraja. Ogledal si je okrajno glavarstvo, kjer mu je glavar Anton Svetina predstavil uradništvo, ter se podpisal na spominski prt s krasnimi narodnimi ornamenti. Na pokopališču je počastil spomin med svetovno vojno v črnomaljskem okraju umrlih italijanskih vojakov ter se pred spomenikom pod novo meščansko šolo poklonil domačim vojnim žrtvam. Ogledal si je tudi moderno šolo in obiskal bolne vojake, za katere je v nekaj sobah improvizirana bolnica. Ob načrtu za gradnjo novega Zdravstvenega doma je izrekel željo, naj bi bila to socialna ustanova za matere in otroke. Na obisku žage in mlina »Zora«, kjer ga je pozdravil lastnik Martin Plut, je obdaroval dva izmed delavcev, ki imata številno družino. Visoki Komisar je s spremstvom kosil v Lahnerjevi gostilni, nato pa se je odpeljal proti Dragatušu.

V Dragatušu in na Vinici

Mimogrede je obdaroval skupino ciganov, ki prebivajo v kolibah ob cesti, in si ogledal Jakilov Belokrajinski premogovnik. V Dragatušu so priredili visokemu gostu enako prisrčen sprejem. Na trgu pred cerkvijo so dvignili zastavo, župan Matija Mušič je Visokemu Komisarju izrekel iskreno dobrodošlico, pozdravil ga je župnik Omahen. Visoki Komisar se je z odra zahvalil za sprejem ter poudaril simpatije Fašistične Italije do slovenskega naroda. Obiskal je občinski dom, nato pa je stopil s spremstvom v cerkev, ki spada med redke znamenitosti, a je potrebna popravila. Župniku je izročil primerno darilo v ta namen. Ob izhodu so mu domačinke v domačih nošah po starem običaju ponudile kruha in soli, pred slovesom pa so ga pozdravili še zastopniki občine Hrast in ga poprosili za dograditev vodovoda, ki je v načrtu.

Vinica je v zastavah pričakovala visokega gosta, vse prebivalstvo je bilo zbrano na trgu. Pozdravne besede sta Visokemu Komisarju izrekla župan Vilko Šterk in župnik Anton Miklavčič, nato pa je Eksc. Grazioli obšel častno četo vojske, milice in pa gasilcev. Tudi tu so mu tri dekleta ponudila vina, kruha in soli. Z odra je Visoki Komisar nagovoril množico in poudaril, da prihaja v želji, od blizu spoznati potrebe ljudstva. Fantje in dekleta so zapeli narodne pesmi. Visoki Komisar in njegova soproga pa sta se posebej zanimala za narodne noše, ki so bile zbrane v prav lepem številu. Pozornost in občudovanje je vzbudilo viniško kolo, ki so ga zaplesali fantje in dekleta. Z Vinice se je Visoki Komisar odpeljal do Kolpe, kjer ga je ob mostu na meji pozdravila obmejna četa. V viniški cerkvi je bila običajna nedeljska slovesnost, med katero je domačin gimnazijec Šutej zapel »Ave Marijo«. Visoki Komisar se je takoj pozanimal za mladega študenta, ki kaže lep pevski talent, in ga povprašal, ali bi rad nadaljeval študije v pevski umetnosti.

Pod večer se je Visoki Komisar vrnil na črnomaljski kolodvor, kjer sta ga vnovič pričakala prebivalstvo in častna četa z zastavo. Po obhodu častne čete je Eksc. Grazioli s spremstvom stopil v vlak in se vrnil v Ljubljano.

L'obbligo di osservanza alle intimazioni delle sentinelle e delle ronde militari

Allo scopo di evitare spiacevoli incidenti, si ricorda alla popolazione slovena l'obbligo di obbedire sempre a tutte le intimazioni delle sentinelle, delle ronde e dei militari di guardia, in qualsiasi località e in qualsiasi ora.

Quando viene intimato il »Chi va là«, la persona a cui è rivolta la richiesta **deve immediatamente fermarsi**, declinare ad alta voce il proprio nome e la propria condizione, attendendo sul posto di essere messa in libertà dopo gli opportuni accertamenti.

Alla intimazione »Chi va là«, qualora la persona continui a camminare o fugga, segue l'altra intimazione di »Alto là« che è il secondo avvertimento, dopo il quale la guardia o la sentinella spara senz'altro, se la persona non si ferma immediatamente e alza le mani.

Pokoravajte se vojaškim stražam in patrolam

Da bi se preprečili nezaželeni incidenti, se slovensko prebivalstvo opozarja na obveznost poslušnosti, kadarkoli straže, patrole ali vojaki na straži pozovejo posameznike, da se ustavijo, pa naj se to zgodi kjerkoli in ob katerikoli uri. Kogar pozovejo »Kdo gre tam?«, se mora nemudno ustaviti, glasno povedati svoje ime in svoj stan ter na mestu počakati, da ga po potrebnih ugotovitvah zopet odpuste dalje. Pozivu »Kdo gre tam?« sledi, če prizadeti stopa še dalje ali prične bežati, drug poziv »Ustavi se tam!« To je drugo opozorilo. Po njem straža ali vojak na straži takoj strelja, če se prizadeta oseba nemudoma ne ustavi in ne dvigne rok.

Esercente punito

Accertato che l'esercente Bonač Giovanni con negozio di cartoleria in via Šelenburgova No. 5 vende articoli a prezzi maggiorati, l'Ecc. l'Alto Commissario ha ordinato la sospensione dell'attività e la chiusura dell'esercizio per otto giorni. Il predetto è stato denunziato all'Autorità giudiziaria.

Resta fermo l'obbligo di corrispondenze dei salari al personale dipendente per tutta la durata della chiusura.

Kaznovan trgovec

Visoki Komisar je ugotovil, da je trgovec Ivan Bonač v svoji papirnici v Šelenburgovi ulici št. 5 prodajal posamezne predmete po previsokih cenah. Zato je odredil ukinitev njegovega poslovanja in zaporo trgovine za 8 dni. Prizadeti je bil obenem prijavljen sodni oblasti.

Slej ko prej je njegova dolžnost izplačevati plače nameščenemu osebju tudi za ves čas, ko bo trgovina zaprta.

Vojna na Kitajskem

Rim, 18. avg. s. Z nekega japonskega letalskega oporišča v Indokini poroča poveljstvo japonskih pomorskih sil, da je japonska mornarica bombardirala Kumcni, glavno mesto pokrajine Junahan. Na več krajih so izbruhnili veliki požari po eksplozijah, posebno pa v industrijskem pasu, ki je bil zadet in poškodovan. Vsa japonska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Tokio, 18. avg. (Domei). Kakor poroča poveljništvo nekega japonskega letalskega oporišča v centralni Kitajski, so japonska letala včeraj zjutraj bombardirala in potopila dve kitajski transportni ladji po 1000 ton na reki Jangce v bližini mesta Fatuang v pokrajini Hopej.

Nezadovoljstvo anglosaških krogov z Roosevelt-Churchillovimi načrti

Nemška sodba o Rooseveltovih in Churchillovih mirovnih ciljih

Berlin, 18. avg. s. Diplomatsko-politična korespondenca ugotavlja, da v programu mirovnih ciljev, ki sta ga objavila Churchill in Roosevelt, ni nobene besede o Sovjetski zvezi. Na zapadu se pač obotavljajo, da bi Sovjetsko zvezo pripustili k sodelovanju v okviru svojega novega reda. Dejstvo, da Sovjetska zveza v programu ni bila omenjena, pa ne pomeni, da so to vprašanje molče prešli. To dokazuje predvsem poslanica, ki sta jo Roosevelt in Churchill poslala Stalinu in ki vsebuje predlog, da se skliče v Moskvi posebna konferenca, ki naj bi določila obseg pomoči Sovjetski zvezi ter tesno sodelovanje, dokler ne bi bila zmaga dosežena. V poslanici sta Roosevelt in Churchill označila Sovjetsko zvezo za napadeno državo, v resnici pa je bila sama pripravljena, da napade Nemčijo. Minister Hull je celo priznal, da pripada Sovjetska Rusija civiliziranim narodom. Na ta način si je Sovjetska zveza pridobila privilegij aktivne sotrudnice v varnostnem sistemu, kakor si ga zamišljajo Angleži in Američani. Vojni minister Stimson je glede na ta sistem označil Nemčijo, Italijo in Japonsko za napadalke.

Korespondenca pravi k vsemu temu: Kdor ima Sovjetsko zvezo v svoji neposredni soseščini, pač lahko razume, da se stvari ne bi mogle razvijati v smislu humanitarnega programa, kakor sta ga proglasila Roosevelt in Churchill; informacije londonskih dopisnikov newyorških listov pa kažejo, da bi bilo treba skleniti poseben sporazum s Sovjetsko Rusijo, ki jo na zapadu smatrajo za orožnika kontinenta. Na drugi strani je bila Sovjetska zveza te dni od neke londonske agencije opozorjena, da bi lahko v smislu svoje stare pogodbe z Iranom iz leta 1931. vsak trenutek intervenirala v Iranu, čim bi se čutila ogroženo s te strani. To opozorilo je bilo opremljeno seveda tudi z neprestanimi lažmi glede sumljivega delovanja Nemcev v Iranu. — Churchill in Roosevelt se torej nista obotavljala poveriti Sovjetski zvezi v okviru porazdelitve zemlje še druge naloge, kakor se jima to pač zdi pravilno in ugodno. Nazadnje pravi Korespondenca: Sedaj svet torej pozna tudi osnove »sijajnega« načrta za zboljšanje razmer na svetu, kakor sta si jih zamislila Roosevelt in Churchill, stvarno pa pomeni ta načrt osnovo za razdelitev sveta med plutokrate in boljševike.

Prazni anglosaški upi

Berlin, 18. avg. s. (DNB.) Diplomatski sotrudnik lista »Berliner Börsenzeitung«, ki ima tesne zveze z nemškim zunanjim ministrstvom, Karl Megerle, se v nedeljski številki bavi z izjavo, ki sta jo ob svojem sestanku na Atlantiku podala Churchill in Roosevelt, ter ugotavlja, da ta izjava ne predstavlja znaka moči, marveč slabosti. Megerle piše nadalje v svojem članku, da je bil glavni namen Churchillove in Rooseveltove izjave prav za prav ta, da bi zabrisal dilemo, da nobeden izmed avtorjev te izjave prav za prav ne more izpolniti zahtev svojega partnerja. Churchill je prispel na sestanek s predsednikom Rooseveltom, da bi izposloval ameriško vojno napoved Nemčiji, namesto tega pa je moral od Roosevelta slišati neprijetne ugotovitve, da Zedinjene države s kako vojno napovedjo Nemčiji ne morejo postreči, ker so ameriške sile in sredstva sedaj skrajno razcepljena. Tu so najprej potrebe po lastni oborožitvi Zedinjenih držav, nato pa pomoč Angliji, Sovjetski zvezi in Kitajski. Končno Zedinjene države tudi nimajo dovolj prevoznih sredstev in so v stiski za nekatere surovine, ki so važne za vojno industrijo. Razen tega morajo biti pripravljene tudi na nadaljnjo zaostritev položaja na Daljnem vzhodu. Roosevelt je moral Churchilla opozoriti tudi na to, da niti ameriško prebivalstvo niti kongresnista pripravljena Rooseveltu slediti na poti v vojno.

»Berliner Börsenzeitung« opozarja nato še na nadaljnje razlike v naziranjih obeh anglosaških državnikov glede dobav vojnih potrebščin. Angležem gre v prvi vrsti za to, da podpora, ki jo dobivajo iz Amerike, ne bi bila kakor koli zmanjšana na račun ameriške oborožitve, kakor tudi ne na račun ameriških dobav Sovjetski zvezi. Nasprotno pa po mnenju Megerleja polagajo Zedinjene države posebno važnost na pomoč Sovjetski zvezi, ker si žele ohraniti Sovjetsko zvezo na svoji strani tudi še po sovjetskem porazu na zapadu, ker bi v tem primeru Sovjetska zveza predstavljala na Daljnem vzhodu še vedno vojaškega in političnega činitelja, ki bi ga Zedinjene države lahko uporabljale proti Japonski.

Na koncu analizira Megerle v svojem članku še vpliv Churchillove in Rooseveltove proklamacije na svetovno javnost in pravi, da zgodovina gotovo ne bo še v drugo zaupala tako važne misije Angliji in Zedinjenim državam, ki sta v njenem izvajanju po svetovni vojni tako žalostno odrekli. Anglija in Amerika sta tedaj obljubljali isto kar obljubljana danes, ter sta trikrat izdali in zatajili svoje obljube, preden je petelin dvakrat zapel. Prebivalstvo Zedinjenih držav se je nevoljno odvrnilo od politike, ki sta jo hoteli voditi Anglija in Amerika. Evropa je bila tedaj prepuščena svoji stiski in boljševizmu, dočim sta se Anglija in Amerika posvetili uživanju svojih vojnih dobičkov. Danes je živih še preveč ljudi, ki so bili priča te prevare v veri in nadah, zaključuje Megerle, da bi bili narodi še pristopni za drugo prevaro, ki naj bi bila še večja od prve.

Odpor v Ameriki

Washington, 18. avg. s. Razen listov, ki podpirajo vlado in zastopajo interese intervencijske skupine, ki je, kakor že davno znano, pod vodstvom veleindustrijcev in židovskih bančnikov, izražajo vsi listi svoje nezadovoljstvo z Rooseveltovim in Churchillovim sestankom. Med temi listi so »New York Wallstreet Journal«, »New York Dailly News« in vsi listi, ki pripadajo družbi Scripps Howard. Splošen vtis je, da predstavlja proglas o vojnih ciljih stvarno le prikrivanje drugih sporazumov in obveznosti, ki jih je Roosevelt baje sprejel, ne da bi seveda o tem obvestil kongres. Na drugi strani bi bilo tudi čudno, če bi na sestanku samo sestavili komunike, ki naj bi se predstavil svetu kot velika karta vojnih ciljev, ki se stvarno opira na znanih Wilsonovih 14 točk. Ni mogoče namreč razumeti, da civilizirani svet sploh lahko razpravlja o načrtu svetovne ureditve, ki bi prizadela človeštvu šele nove hude krivice.

Rooseveltova posvetovanja

Washington, 18. avg. s. Predsednik Roosevelt se je vrnil v Washington in se je takoj sestal z državnim tajnikom Hullom.

New York, 18. avg. d. Kakor poročajo iz Washingtona, je imel predsednik Roosevelt včeraj konferenco z zunanjim ministrom Cordellom Hullom. Po mnenju dobro informiranih ameriških novinarskih krogov sta Roosevelt in Hull na tej konferenci, ki je trajala poltretjo uro, razmotrivala položaj na Daljnem vzhodu, ki se je ponovno izpremenil na slabše. V teh krogih sodijo, da sta se Roosevelt in Hull bavila najbrže tudi z usodo stotin ameriških državljanov, ki jim je japonska vlada odklonila viza za povratek v ameriške države. V teh krogih pričakujejo, da bo ameriška vlada odgovorila na to postopanje Japonske z gospodarskimi represalijami. Po razgovoru z zunanjim ministrom je imel Roosevelt tudi še konferenco z glavnim državnim tožilcem. Po mnenju poučenih washingtonskih krogov se je na tej konferenci obravnavalo pravno ozadje raznih novih ukrepov, ki jih utegne imeti vlada v načrtu za pospešenje svoje vojne proizvodnje ter za povečanje in večjo ekspeditivnost v dobavah vojnega materiala Veliki Britaniji, Sovjetski uniji in Kitajski. Kot prvi konkretni vladni korak pričakujejo, da bo parlamentu predložena prošnja za odobritev novih velikih kreditov za izvrševanje zakona o ameriški pomoči Veliki Britaniji. Ker so za dobave Angliji, Kitajski in Južni Ameriki iz prvega 7 milijardnega kredita odobrene vsote v veliki meri že izkoriščene, bo Roosevelt zahteval nadaljnje milijardne kredite, ki naj bi jih kongres dal na razpolago v dveh obrokih.

Ameriške grožnje Japoncem

New York, 18. avg. d. Kakor poročajo tukajšnji listi iz Washingtona, je demokratski poslanec Dingell v razgovoru s predstavniki tiska baje zelo ostro nastopil proti Japonski, češ da ne dovoli večjemu številu ameriških državljanov povratka v domovino. Dingell je izjavil, da bi morala ameriška vlada vtakniti v ameriška koncentracijska taborišča vsaj 10.000 japonskih podanikov, ako v teku 48 ur ne bo dobila iz Tokija zadovoljivega odgovora na noto, ki je bila poslana tjakaj zaradi zadrževanja ameriških državljanov. Dingell je še pripomnil, da bo ta drastični protiukrep zahteval v posebnem pismu, ki ga bo jutri naslovil na predsednika Roosevelta. Izjavil je še, da mora ameriška vlada podvzeti te represalije v razmerju 100 japoncev za vsakega Američana.

Kakor pripominjajo k tej aferi v uradnih krogih ameriškega zunanjega ministrstva, proučujejo zdaj v Washingtonu način, kako bi se mogli ti ameriški državljani vrniti v domovino preko Šanghaja. Ker ameriške ladje še vedno odhajajo iz Šanghaja, bi se iz Japonske evakuirani Američani lahko poslužili ladij, ki bodo odplule iz Šanghaja proti Ameriki.

Duff Cooper za ohranitev miru na Pacifiku

New York, 18. avg. d. Snočnji newyorški listi objavljajo v izvlečkih govor bivšega britanskega propagandnega ministra Coopra, ki potuje na svoje novo službeno mesto v Singapuru. Po mnenju bivšega britanskega propagandnega ministra, ki se je že neštetokrat izkazalo za pogrešno, naj bi prav skupna izjava Churchilla in predsednika Roosevelta o njunih vojnih in mirovnih ciljih pripomogla, da se bo sedanja vojna skrajšala. Cooper se je nadalje v svojem govoru zelo zavzemal za ohranitev miru na Pacifiku, češ da je poleg usode vseh drugih narodov, ki žive na tem prostoru, odvisna od miru tudi nadaljnja usoda Zedinjenih držav.

Churchillov povratek v Anglijo

Stockholm, 18. avg. d. Kakor poročajo iz Londona, je bilo dopoldne v posebnem komunikeju objavljeno, da se je davi na krovu britanske oklopnice »Prince of Wales« Churchill skupaj s svojim spremstvom vrnil v Anglijo s sestanka, ki ga je imel z ameriškim prezidentom nekje na Atlantiku. Britanski komunike ne navaja luke, v kateri se je Churchill izkrcal, niti ne navaja, ali je Churchill podal ob povratku v Anglijo kako izjavo.

V Stalinovi palači

Stockholm, 18. avg. d. Kakor vele informacije iz Moskve, bo napovedana konferenca predstavnikov Velike Britanije, Zedinjenih držav in Sovjetske zveze v Moskvi v tako zvani »Stalinovi palači«, ki je bila šele nedavno dograjena in ki jo Rusi smatrajo »za najvarnejši kraj na svetu«, kolikor gre za varnost pred bombami in bojnimi plini. Palača, ki je zgrajena pod zemljo, je določena za Stalinovo rezidenco. Za bodočo konferenco je bila bržkone izbrana zaradi tega, ker druge stavbe v Kremlu niso posebno varne pred letalskimi napadi, mnoge med njimi pa so zadnji čas nemške bombe močno poškodovale. Stalinovo palačo je gradil isti arhitekt, od katerega je izviral znani sovjetski paviljon na zadnji mednarodni razstavi v Parizu.

Razmejitev med Siamom in Indokino

Saigon, 18. avg. (Domei). Mešana japonsko-siamska razmejitvena komisija, ki bi morala pričeti danes na prvem plenarnem zasedanju razpravljati o vprašanjih končne razmejitve med Siamom in Francosko Indokino je odložila svoj sestanek na 21. avgust.

Obnovite naročnino!

Z Gorenjskega

Železniški promet skozi karavanški predor je obnovljen. Kakor znano, so burni vojni dnevi prizadeli zlasti tudi dolgi predor, ki veže Podrožčico in Jesenice. Takoj po nemški zasedbi so bila dela za očiščenje karavanškega predora pospešena. Kakor objavlja železniško ravnateljstvo v Beljaku, je od včerajšnjega ponedeljka promet skozi predor spet docela omogočen.

Iz Novega mesta

n— **Novomeška nedelja.** Po zadnjem nestalnem vremenu in zaporednih nevihtah je druga polovica avgusta zopet prinesla krasno poletno vreme, ki je posebno velike koristi za našega poljedelca, kateremu je stalno deževje že napravilo precej škode. Predvsem pa se je razveselil lepih in sončnih poletnih dni dolenjski vinogradnik in če bo vreme vsaj še nekoliko časa ostalo stalno, se obeta dolenjskim vinogradnikom prav dobra vinska letina. Tudi tokrat je Novomeščane prebudil krasen poletni dan, ki so ga planinci izkoristili za celodnevne izlete na priljubljene Gorjance. Dopoldne so bili v prostorih novomeškega združenja obrtnikov pomočniški in mojstrski izpiti, ki so prav dobro uspeli in nudili dokaz, da imamo še vedno zelo dober obrtniški naraščaj. Okoliško prebivalstvo pa se je že v teku dopoldneva podalo na vsakoletno žegnanje pri sv. Roku, kamor je popoldne poromalo tudi mnogo meščanov. Vrvež pri sv. Roku je bil prav živahen in tudi letos je bilo na razpolago še precej pečenih janjcev in pijače. Proti poldnevu se je nebo zastrlo z oblaki, zato je imela Krka malo kopalcev. Kljub grozečim oblakom pa si mlado in staro ni pustilo vzeti zabave na čolnih. Popoldne je bilo spet sončno in močno vroče. Največje zanimanje je bilo za nogometni sport. Z izletov so se domačini prav zgodaj vračali v Novo mesto, da so lahko prisostvovali finalni nogometni tekmi za soški pokal med odličnima vojaškima enajstoricama Inženjercev in Topničarjev 6. polka. Kandijski stadion še nikoli ni zabeležil tako visokega števila gledalcev, katerim so vojaki s svojo krasno in od konca do kraja razburljivo igro nudili izreden sportni užitek. Toda tudi večerni promenadni koncert vojaške godbe tukajšnje posadke v mestnem parku je bil izredno dobro obiskan in beleži poset vedno večje število hvaležnih ljubiteljev glasbe.

n— **Pogostitev vračajočih se delavskih družin.** V soboto ob 19. uri je prispelo v Novo mesto s karlovškim vlakom večje število slovenskih delavskih družin, ki so se vračale iz Bosne v Ljubljano. Na postaji je te številne slovenske družine pričakalo večje število Novomeščanov in jih ob povratku v domovino pogostilo z mnogoštevilnimi toplimi in mrzlimi jedili. Po kratkem postanku je vlak nadaljeval pot v Ljubljano in s solznimi očmi so se hvaležni izseljenci zahvaljevali Novomeščanom za izkazano jim gostoljubnost.

n— **»VIA MALA« na novomeškem odru.** Danes, v torek, in jutri gostujejo ob 19.30 v Prosvetnem domu mariborski gledališki umetniki s Knittlovo dramo »Vio malo«. Za vprizoritev je v Novem mestu izredno zanimanje in bodo Novomeščani brez dvoma oba dneva napolnili dvorano in tako omogočili tudi v bodoče gostovanja, ki bolo poživila novomeško kulturno življenje. Vstopnice dobite v knjigarni pri Krajcu.

n— **Uradne ure komisarja »Prevoda«.** Novo imenovani komisar »Prevoda« za novomeški okraj g. inž. Anton Marolt uraduje za stranke samo ob sobotah od 8. do 12. Ostale dneve se nahaja g. komisar v svrho organizacije oddaje in dogona klavne živine na potovanju v posameznih občinah okraja.

n— **Sladkor za vkuhavanje.** Gostilničarska zadruga v Novem mestu je razdelila med svoje člane sladkor za vkuhavanje sadja. Posamezni gostilničarji so prejeli po 50 kg sladkorja po maksimiranih cenah. Nekateri gostilničarji sicer še niso prišli na vrsto, toda bodo prejeli tako potrebni sladkor s prihodnjo pošiljko.

n— **Pogoste nesreče otrok.** Pri igranju si je teže poškodovala levo nogo 4 letna hčerka sodnega pristava Marjetica Hladetova iz Novega mesta. Pri mlačvi pa je 5 letni hčerki posestnika Rajar Pepci iz Opčin pri Dobrniču padla z mlatilnice težka deska na nogo in jo tako poškodovala, da se je morala zateči v novomeško žensko pokrajinsko bolnico.

n— **Izpremembe v zadružnem registru.** Izbrisan je bil dosedanji član upravnega odbora novomeške Ljudske posojilnice g. Gajeta Josip, na novo pa je bil vpisan novoizvoljeni član upravnega odbora g. Šonc Viktor iz Novega mesta.

n— *Začetek šolskega leta na realni gimnaziji v Novem mestu.* Popravni izpiti bodo 25. avgusta za I. a, I. b, I c in II. a razred, 26. avgusta za III. a, III. b, IV. a, IV. b, VII. in VIII. razred, 27. avgusta za II. b, V. in VI. razred. Podrobni razpored je objavljen na oglasni deski. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred se bodo pričeli 28. avgusta ob osmih. Učenci, ki ga nameravajo delati, naj vložé do 26. avgusta pri ravnateljstvu tostvarno prošnjo (kolek za 10 din) in prilože kot priloge rojstni list, izpričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole in poslednje šolsko izpričevalo. (Na prilogah kolek za 4 din.) Dne 28. avgusta ob osmih se bodo pričeli tudi razredni izpiti po § 52 in morebitni privatni izpiti. Dne 29. avgusta ob osmih dopolnilni izpiti za prestop s klasične na realno gimnazijo. Vpisovanje bo 1. septembra za IV. do VIII. razred, 2. septembra za I. do III. razred. Pričetek vsakokrat ob osmih. Vsa potrebna navodila bodo objavljena na oglasni deski. Otvoritvena služba božja bo 22. septembra ob osmih v frančiškanski cerkvi.

n— **Tiskarski škrat.** V našem poročilu o požaru na Ruperč vrhu se nam je vrinila neljuba pomota. Navedli smo, da je lastnik graščine na Ruperčvrhu pokojni železniški geometer Karel Fabjančič, namesto upokojeni železniški geometer gosp. Karel Fabjančič.

Siamski poslanik pri Tojodi

Tokio, 18. avg. (Domei). Siamski poslanik v Tokiju Fias Risena je imel z japonskim zunanjim ministrom admiralom Tojodo daljši razgovor. Državnika sta obravnavala razna vprašanja, ki so postala aktualna v novem položaju na Daljnem vzhodu.

Minister dr. Mile Budak je napovedal spravo z miroljubnim srbskim življem na Hrvatskem

Hrvatski prosvetni minister dr. Mile Budak je na praznik Vel. šmarna govoril na ustaškem zborovanju v Virovitici. Listi pravijo, da je bil njegov govor posebno pomemben. Predvsem je obravnaval stanje delavstva v neodvisni državi Hrvatski in se je pri tem lotil borbe proti komunizmu. Naglasil je, da hoče Hrvatska biti država reda in dela, kjer naj bo vsakemu poštenemu človeku zagotovljen red in obstanek. Za vzor je omenjal Nemčijo, s katero so Hrvati zvezani po neštetih vezeh. Nato se je dr. Budak lotil vprašanja srbstva in je izvajal:

— Sodimo, da je med pravoslavnimi verniki veliko število takih, ki nimajo nič skupnega s Srbi in mi bomo videli, kaj se da v tej zadevi storiti. Prepričan sem, da bo rešitev tega vprašanja uspela v splošno zadovoljstvo hrvatskega naroda in vseh tistih, ki se izkažejo dostojne zadržanja nasproti poglavniku. Podrobnosti se ne bom loteval, vendar naj vam povem, da ni treba, da bi vas to vprašanje skrbelo. Tu in tam res zaropočejo puške in čujejo se grožnje, da bo ta ali oni ustreljen. Toda take pretnje nikomur ne izboljšajo stanja, marveč mu ga samo še poslabšajo. Kar se zdaj dogaja, je v bistvu drzna komunistična propaganda. Nemčija je ruskega medveda tako vrgla ob tla, da se daleč naokrog čuje pokanje kosti. Nato je tretja internacionala odredila, da se mora razgibati ves boljševiški pokret na svetu. — Tako torej tudi pokret pri nas ni srbski, marveč boljševiški. Našli so se tudi med nami nekateri ljudje — ne delavci, marveč tako imenovana gospoda in razumniki — ki so se pokazali pripravljene, reševati ruski komunizem. S srbstvom imajo ti ljudje prav toliko opraviti kakor s srbskimi pravoslavci narod, ki tu mirno živi. Prepričan sem, da bomo z božjo pomočjo in pod poglavnikovim preizkušenim vodstvom to vprašanje rešili.

Izvajanja doglavnika dr. Budaka, ki je eden izmed najožjih sodelavcev poglavnika dr. Paveliča, so zbudila v vsej hrvatski javnosti največjo pozornost — pravi beograjska »Donauzeitung«. To, da je dr. Budak naglasil pripravo za spravo, razlagajo na Hrvatskem v splošnem kot preokret v hrvatski politiki nasproti srbstvu, in sicer v tem smislu, da se bo skušalo kočljivo vprašanje rešiti v splošno zadovoljstvo. Zadnji dogodki, pravi »Donauzeitung«, nikakor niso bili razveseljivi, zato se zdi, da je razumno uravnanje politike nasproti srbskemu življu ena izmed najnujnejših zadev v hrvatski notranji politiki. Ustaški pokret se na znotraj krepi in pridobiva nove pristaše. Zato, pravi »Donauzeitung«, pridobiva vlada tudi potrebno avtoriteto, da se lahko loti čim bolj odločnega čiščenja notranjih zadev.

Če doglavnik dr. Budak, končuje »Donauzeitung«, napoveduje gotovo po prednodnem sporazumu s poglavnikom dr. Pavelićem rešitev srbskega vprašanja in če obenem napoveduje, da bo ta rešitev znosna tudi za mirno srbsko prebivalstvo, potem je treba to napoved samo pozdraviti kot zagotovilo trajnega pomirjenja na jugovzhodu.

Register prebivalstva Ljublj. pokrajine

Smatrajoč za potrebno, poznati spremembe, ki se kažejo v številu in v kakovostni sestavi prebivalstva kot posledice njegovega naravnega in socialnega gibanja, je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino izdal posebne določbe za uvedbo in voditev registra prebivalstva v občinah Ljubljanske pokrajine. Službeni list za Ljubljansko pokrajino objavlja v svoji številki z dne 13. avgusta zadevno naredbo Visokega Komisarja, na kar opozarjamo vso našo javnost.

Čl. 1. naredbe določa, da je treba za vsako občino pokrajine uvesti in voditi register stalnega prebivalstva skladno z določbami naredbe z zadevnimi prilogami in obrazci. Stalno prebivalstvo tvorijo vsi posamezniki, ki imajo v občini svoje običajno bivališče. Smatra se, da imajo osebe svoje običajno bivališče v tisti občini, ki v njej prebivajo vse leto ali večji del leta. Register prebivalstva tvorijo družinske pole za služinčad, pole za zajednice, osebni listki za moške, osebni listki za ženske, hišne mape in stranske hišne mape. Naredba podrobno predpisuje, kako se vpisujejo spremembe, nastale zaradi gibanja stalnega prebivalstva, kako se vrši registracija gibanja začasno prisotnega prebivalstva, dalje kazenske sankcije ter splošne in prehodne določbe. Določbe so stopile v veljavo z dnem objave v Službenem listu. Najkasneje do 31. avgusta 1941-XIX so dolžne vse prizadete osebe poskrbeti za predložitev prijav za registracije in vpise, predvidene po teh določbah glede vseh okolnosti, ki se morajo prijaviti, ki so se dogodile od 1. avgusta pa do dneva, ko so stopile te določbe v veljavo.

Po členu 8. mora občinskemu anagraficnemu uradu sporočiti vsako spremembo nastalo zaradi porok, rojstev in smrti med stalnim prebivalstvom občine pristojno versko odnosno civilno oblastvo, ki vodi civilne matice, spremembe, nastale zaradi socialnega gibanja pa (člen 9 in ss.) vsaka prizadeta oseba odnosno družinski poglavar.

Tisoči romarjev na Dobrovi in v Dravljah

Okolica Ljubljane je nedeljo prebila v znamenju božjepotnega razpoloženja

Ljubljana, 18. avgusta.

Letos smo bili za poletje tako ukanjeni, da nas nič več pod soncem ne more razočarati, in zato kar nekam z rezervo sprejemamo to lepo vreme, ki se nam kaže od četrtka vzdržema do danes. Veliki šmaren je bil jasen in topel, na god sv. Roka je prepekalo z neba in včeraj v nedeljo se je Ljubljana zbudila v lepo, nasmejano sončno jutro, ki ga je kalilo samo nekaj rahlih oblakov na nebu. Za vreme, ki ga smemo še pričakovati do jeseni, to nikakor niso majhne reči, saj velja, da jasna Velika maša — tako ponekod rečejo Velikemu šmarnu ali Velikemu šmarinu, kakor smo bili te dni opozorjeni, da se glasi pravilna, izvirna oblika — sladko vino prinaša. Vinska letina se nam v resnici obeta lepa, kar se da, toda nered, ki je zavladal v naturi, se prav lahko še s kakšnim presenečenjem obregne ob nas. Pa rajši upajmo, da bo ostalo pri vedrem in jasnem tja do trgatve, da bodo kmetje prišli na svoj račun, ž njimi pa tudi tisti zamudniki iz mesta, ki doslej še niso utegnili izkoristiti dopusta.

Ljubljanska okolica je včerajšnjo nedeljo preživela v znamenju romanj. Odkar so druga božja pota zaradi vojnih razmer preveč oddaljena, sta dobrovska Mati Božja in pa draveljski sv. Rok prišla še do večje veljave in časti. Na Dobrovi in v Dravljah so bila že na Veliki šmaren romarska sveta opravila, ki so privabila na tisoče in tisoče vernikov od blizu in daleč. Na Dobrovi je bil tolikšen promet, da Vehovčevi avtobusi, ki oskrbujejo redne vožnje na tej progi, niso zadoščali in so domači kmetje stavili na razpolago še svoje lojtrske vozove, da so romarje, ki so se v kraju in okolici po večini zadržali še malo dalj, kakor trajajo cerkvena opravila, vozili domov proti Ljubljani, pa tudi v druge smeri. V Dravljah je bilo toliko vernikov iz mesta, iz okolice, pa tudi iz bolj oddaljenih krajev, da cerkvica, pri kateri ima ekspozit šentviške župnije svoj sedež, niti majhnega dela njih ni mogla sprejeti vase in je morala večina prisostvovati maši in poslušati pridigo po zvočniku, ki je bil montiran na prostornem trgu.

Trume romarjev so v soboto hitele na Dobrovo in v Dravlje, v lepem nedeljskem jutru pa je njih dotok še v veliki meri narasel. Zlasti cesta proti Dobrovi je bila ves dopoldan polna avtobusov, kmečkih voz in pa, kakor vsako nedeljo, kolesarjev, izmed katerih so mnogi hiteli na izlete v bližnjo okolico.

Prav tako pa so bili natrpano polni tudi vsi vlaki v smeri proti Dolenjski, ki jo Ljubljančani šele zdaj prav spoznavajo in cenijo. Bregovi rek so bili polni kopalcev, ki znajo v neurejenih vremenskih razmerah izkoristiti vsako urico vedrine in toplote. V splošnem pa so se Ljubljančani tako privadili discipline, reda in miru, da iz nedeljske kronike izostajajo nerodni dogodki, v katerih sta za weekend imela glavno besedo nož in alkohol. V splošni bolnici so tudi to noč imeli mir — nihče ni v stiski na vratih sprejemnega urada iskal pomoči, prav tako mestni reševalci niso imeli vznemirljivh voženj. V celoti je Ljubljana preživela miren, tih dan. Dopoldansko sonce, ki so ga pa kmalu začeli zastirati oblaki, je privabilo mnogo sprehajalcev na Ulico 3. maja in v Tivoli, kavarne in gostinski lokali so bili ves popoldan polni gostov. Tistim, ki jim je kljub današnjemu času še zmerom mar kulture in duhovnih vrednot, pa so obiskali Jakopičev paviljon, v katerem razstavljajo Gaspari, Dremelj in Smerdu izbor svojih najboljših del. Zatišje, ki ob takšnih nedeljah v popoldanskih urah zavlada nad mestom, skoraj ne da slutiti, da nedaleč od nas tisoči in tisoči krvave na bojnih poljanah.

Kakor je bila včerajšnja nedelja lepa in sončna, se je tudi danes vreme dobro držaalo. Tko bosta mesto in polje po vsej priliki le do neke mere odškodovana za deževje in vremenski nered, ki sta nas spremljala vso pomlad skoraj tja do srede avgusta.

Bratenje Hrvatov s Slovaki in Bolgari

Posamezna društva, zlasti akademska, se trudijo, da poglobijo medsebojne stike med Bolgarijo in Hrvatsko. Oficielno pa je poglobitev stikov naglasil novi hrvatski poslanik v Sofiji dr. Vladimir Židovec, ki je pri sprejemu novinarjev ob nastopu svoje službe rekel:

»Hrvati vidimo v Bolgarih svoje najboljše in prirodne prijatelje. To prijateljstvo je rodilo že važne in usodne posledice v pozitivnem smislu. Hrvati smatramo to prijateljstvo za zanesljivo poroštvo srečnejše in varnejše bodočnosti. Medsebojni kulturni odnošaji so stari, saj so utemeljeni na bratstvu obeh narodov, na istovetnosti obeh kultur in na zgodovinski usodni skupnosti Bolgarov in Hrvatov.«

V istem smislu je v Bratislavi izpregovoril novi hrvatski poslanik dr. Dragutin Toth. Odnošaji med Hrvatsko in Slovaško so se v zadnjih časih večkrat manifestirali na posebno viden način. Nedavno smo poročali, da je nameravala slovaška republika ob zadnji vojni poslati Hrvatom na pomoč svojo posebno divizijo, ki je bila že oborožena in pripravljena za pohod. V zvezi z nastopom poslanika dr. Totha v Bratislavi pa je hrvatski zunanji minister dr. Lorković izjavil novinarjem: »S Slovaki nas ne druži samo enaka usoda v preteklosti. Kar se mi zdi važnejše, je to, da smo Slovaki in Hrvati dva mlada naroda, ki sta neodvisno drug od drugega našla pot k novim evropskim idealom narodne države. Nas Hrvate veže s Slovaki volja po istem novem redu, ki nam ga kaže preurejeni nemški narod.« — Poslanik dr. Toth je gospodarski strokovnjak. Toda niso bili samo gospodarski razlogi pobuda k njegovemu imenovanju. Neki hrvatski list je zapisal naslednje besede: »Ni samo diplomacija tisto, kar veže Slovake in Hrvate v evropski skupnosti, marveč življenje in srce.«

Žitna letina 1941

Kakor poroča agencija Gea se po računih Mednarodnega zavoda za poljedelstvo obeta letos prav dobra žitna letina. Če izvzamemo Rusijo v njenem obsegu leta 1938., bo Evropa pozelo okrog 430 milijonov stotov žita nasproti 370 milijonom lani. O stanju žetve v Sovjetski zvezi manjkajo podatki, vendar pravi agencija, da nudi tudi žetev v Rusiji precej dobre izglede. V Ameriki se ceni letošnji donos žetve na 186 milijonov stotov, to se pravi, za 15.8 odstotkov več kakor lani in 16.5 odstotkov več kakor znaša letno povprečje. Pridelek jarega žita v Ameriki se ceni na 65 milijonov stotov, tako da bo vsa žetev vrgla okrog 251 milijonov stotov, medtem ko jih je lani samo 222 milijonov stotov. V Kanadi računajo pridelek žita na 80 milijonov stotov kar pa znatno zaostaja za lansko številko, ki je dosegla 150 milijonov. V Aziji pričakujejo letos v Indiji 103 milijone stotov, na Japonskem 15.8 milijonov (lani 18 milijonov), v Turčiji 40 milijonov stotov. V celoti bo azijska žetev po približni cenitvi dosegla 180 milijonov stotov, to se pravi, za 10 stotov manj kakor lani. Na štiri največje dele sveta bo donos žetve po približni cenitvi porazdeljen takole: Evropa 430, Amerika 335, Azija 180 in Afrika 35 milijonov stotov, Ves pridelek žita na svetu se letos računa na 980 milij. stotov, medtem ko je lani znašala 968 milijonov, predlanskim pa 1035 milij. stotov.

Razstave gob

V deželah, kjer je goboznanstvo mnogo bolj razširjeno ko pri nas, prirejajo redno v glavni dobi (avgusta do novembra) kratkotrajne in stalne razstave gob. Najučinkovitejše so razstave naravnih gob. V določeni dobi pa ni mogoče dobiti vseh vrst gob, ker rasejo nekatere vrste že v *rani pomladi*, n. pr. hrčki in smrčki (morchella, helvella), dalje zgodnje kolobarnice, n. pr. velika in mala jurovka (tricholoma gambosum, tricholoma graveolens).

Tudi zgodnjepoletnih gob že ni več v drugi polovici avgusta. Tu mislimo v prvi vrsti na razne *golobice* (russula), ki jih je bilo tudi letos kljub suši in vročini junija in julija dovolj. To skupino gob pri nas mnogo premalo poznajo in izkoriščajo. Goboznanstvo navaja blizu 100 (natančno 97) vrst golobic, v naših krajih jih rase nad 40. Večina golobic je užitnih. Novejše goboslovje pravi, da strupenost golobic sploh ni dokazana (Herrmann: Täublings-Bestimmungs-Tabelle). Nekateri avtorji sicer navajajo več vrst golobic za strupene, n. pr.: bluvna golobica (russula emetica), krhka golobica (r. fragilis), zelena golobica (r. bifida, furkata) i. dr. Novejši goboslovci pa trdijo, da so užitne tudi golobice, ki so veljale doslej za strupene, le prekuhati se morajo in voda odliti. Vsekakor pa ni užitna smrdljiva golobica (russula foetens). Splošno veljavno je načelo: užitne so vse golobice, ki so sladkega okusa, ako prežvečimo košček surove gobe, ako pa nas zapeče na jeziku, goba ni dosti prida, četudi ni škodljiva. Golobice so pravi okras naših gozdov, ker imamo bele, sive, rjave, zelene, olivne, rumene, rdečomodre in vijoličaste. Največ je rdečih. Na jesen se dobe skoraj edinole zlatice (russula aurata), ki so pod klobukom in deloma tudi ko kocenu zlatorumene. Te golobice, kakor sploh vse trde, so tudi pripravne za vlaganje v kis ali slanico. (O golobicah bo treba napisati posebno razpravo.)

Imamo celo prav dobre *zimske gobe*, n. pr. zimska štorovka (collybia velutipes), in razne drevesne školjkarje, n pr. bukovka ali grudnovka (pleurotus ostreatus), hrastovka (pleurotus dryinus), golobji školjkar (pleurotus columbinus), vrbov školjkar (pleurotus salignus) i. dr.

Za prikazovanje gob, ki jih v glavni sezoni ni v naravi, si pač pomagajo razstavljalci z dobrimi modeli in barvnimi slikami.

Kratkotrajne razstave so namenjene v prvi vrsti za množice gobjih prijateljev, ki se morajo vsega šele učiti. Za take bi zadostovalo manjše število najvažnejših užitnih in tem sličnih strupenih ali sploh neužitnih gob. Toda med našim prebivalstvom, posebno v mestih, imamo poleg množine gobarjev že lepo število bodočih goboznancev. (Opetovano se je že naglašala razlika med goboznanci (goboslovci) in gobarji. Gobar je vsakdo, ki stika po gozdih za gobami, četudi pozna samo par užitnih gob.) Ako se torej že priredi precej draga razstava gob, mora biti prikrojena za vse sloje, a predvsem ima druga skupina (bodoči goboznanci) nekako moralno pravico, da se razstavljalec ozira na njo

Prireditelji gobjih razstav so v prvi vrsti odvisni od vremena. Gobe za razstavo se morajo nabirati neposredno pred otvoritvijo razstave ker večina gob je zelo občutljivih, da se naglo kvarijo. Pri suhem vremenu se drži sveža goba najdalje le 2 dni, pri deževnem in hladnem vremenu pa 4 do 6 dni. V suhem vremenu nabrane gobe je torej treba na razstavi izmenjavati vsak drugi ali vsaj tretji dan dočim je v stalnem deževnem vremenu iskanje in donašanje gob skrajno otežkočeno.

V Nemčiji najamejo za vsako gobjo razstavo celo krdelo nabiralcev, t. j. donašalcev svežih gob, a tudi obiskovalci razstave sami tekmujejo, da prinašajo sveže gobe s seboj. Pri prvi razstavi gob v Ljubljani jeseni 1939 pa je bil organizator za vse le sam.

Ako traja razstava gob po več dni, bi jo morali vsi, ki hočejo postati goboznanci, a tudi vsi, ki hočejo zanesljivo spoznati vsaj tucat užitnih in njim sličnih strupenih oziroma neužitnih gob, obiskovati dan za dnevom, ker samo enkratni obisk zapusti le površne vtise kakor enkratno poslušanje predavanja o gobah.

Morda bo organizator gobje razstave iz leta 1939 tudi letos priredil na jesenskem velesejmu v Ljubljani takšno razstavo.

A. B.

Posestniki realitet v nezavisni hrvatski državi

Ljubljana, 18. avgusta.

Dne 7. avg. 1941, sta izšle v Narodnih Novinah br 96. v Zagrebu 2 zak. naredbi državnega poglavarja dr. Paveliča, s katerima se ima o premični in nepremični imovini oseb, ki so izseljene, ali so zapustile področje Nez. Drž. Hrvatske, upeljati postopek, tekom katerega se bo odločilo, ali se dajo ti premoženjski objekti na razpolago Državnemu ravnateljstvu za ponovu (obnovo), ali Drž. ravnateljstvu za gospodarstvenu ponovu, ali Zavodu za kolonizacijo, ki imajo vsi trije svoj sedež v Zagrebu. Obe zakonski naredbi ste stopili z dnem objave v veljavo, ter imate posebno važnost za naše državljane, ki so lastniki premičnin (vrednot depojev vlog v den. zavodih, raznih podjetij itd.) ali pa so lastniki nepremične imovine. Po besedilu naredbe morajo občine pod osebno odgovornostjo svojih uradnikov naznaniti Drž. ravnateljstvu za obnovo, če se nahaja taka imovina v njihovi občini, nakar se mora uvesti postopek, da se izroči to imovino po njenem značaju, premično ali nepremično, enemu gornjih treh ravnateljstev oz. zavodov na razpolago. Drž. ravnateljstvo je upravičeno izreči takoj, ko izve za kak primer lastništva izseljene osebe, ali osebe, ki je zapustila področje nez. države Hrvatske, odločitev, da je ta imovina postala last nez. države Hrvatske in ima po svoji svobodni oceni odrediti pri poljedelskih nepremičninah, da se njih lastništvo v zemljiških knjigah prenese na Zavod za kolonizacijo v Zagrebu, v kolikor pa pridejo v poštev mestne hiše in stavbe na deželi (vile) se prenese lastništvo zemljeknjižno na eno drugih dveh ravnateljstev. Vsa obvestila o razlastitvi se smatrajo kot dostavljena osebam, ki se jih tiče, s tem, da se nabijejo na oglasni deski urada Drž. ravnateljstva za obnovo v Zagrebu. V svojem odloku o razlastitvi bo pozvalo to ravnateljstvo vse upnike, ki imajo svoje terjatve na tej imovini, vknjižene ali ne, da jih v roku 15 dni prijavijo, nakar bo samo odločilo upravičenost obstoja, ali jih pa ne bo priznalo. Za nepriznane terjatve bo Drž. ravnateljstvo za obnovo napotilo upnike, da tekom 1 meseca vlože tožbo pri pristojnem sodišču v Zagrebu proti Nez. Drž. Hrvatski na priznanje terjatev. Za dostavo tega odloka ravnateljstva je merodajen nesporni postopek. Upniki, ki te tožbe v navedenem roku ne vložé izgube vse pravice do terjatev ali sploh vse pravice svojih vknjižb. Nepriznane terjatve bodo izbrisane na zahtevo omenjenih treh uradov v zemljiških knjigah. Proti odločbam tega ravnateljstva, ki so izdane temeljem gornjih zakonskih naredb **ni pravnega leka, niti tožbe na upravno ali redno sodišče.** — Glede oseb, ki so zapustile področje N. D. H., je postopek v toliko različen od onega, ki velja za izseljene osebe, da se mora njihovo imovino upravljati s skrbjo dobrega gospodarja, ter da je napraviti inventar njihove imovine v prisotnosti dveh poštenih občanov in ga poslati Drž. uradu za obnovo takoj po sestavi, sicer pa veljajo vse določbe kakor za imovino izseljenih oseb. Tudi za te ni pravnega leka niti tožbe pri upravnem ali rednem sodišču. —

Vsi prizadeti naj se javijo na naslov: **dr. Černe Ivan, Cigaletova 3, Ljubljana.**

MODERNO DETE

Kuharica odhaja, omožila se bo.
Mali Mirkec kriči za njo:
— Micka, ko se boš ločila, pridi spet k nam!

Najvišje cene na ljubljanskem trgu

Ljubljana, 18. avg.

Po pooblastilu Visokega Komisariata je mestni tržni urad kar za 14 dni določil najvišje dopustne cene raznim pridelkom, zlasti pa povrtnini, sadju in drugim sadežem, dogovorno z zastopnicami in zastopniki konsumentov ter v soglasju s prodajalkami, zelenjadarji, sadjarji in zeljarji. Še posebej pa opozarjamo prodajalke in prodajalce ter gospodinje in kupce, da je **te cene odobril Visoki Komisarijat** z odlokom št. 713.

Predvsem so zastopnice in zastopniki konsumentov in producentov ter prodajalk na današnji seji ugotovili, da so draginji v prvi vrsti krive nedisciplinirane gospodinje, ki se ne brigajo za najvišje cene ter blago plačujejo visoko nad maksimalnimi cenami, obenem pa dajejo potuho zelo strogo prepovedanemu **krošnjarjenju z najraznovrstnejšimi živili po hišah.** Ta strogo prepovedana nedisciplinirnost gospodinj in prekupčevalk je prišla že tako daleč, da te grešnice skušajo spremeniti samo stolno cerkev v tržnico. Večkrat se je namreč že primerilo, da so n. pr. prodajalke sirovega masla in sedaj nabiralke jurčkov pred tržnimi organi pobegnile v cerkev, za njimi so pa drle gospodinje ter v cerkvi barantale in se kregale za blago. To skrunjenje svetega prostora je naznanjeno policiji, ki bo odslej strogo pazila ter brez razlike stanu sama kaznovala ter grešnice izročila sodišču, ki jih bo kaznovalo tudi za skrunjenje svetega prostora . . .

Krošnjarjenje z zelenjavo, sadjem, gobami, perutnino in sploh z živili, torej prodajanje živil po hišah, bo kaznovano po § 379 zakona o obrtih s kaznijo, ki jo določa § 379 zakona o obrtih do 570 L. in tudi z **zaporom do 30 dni.** Ne samo gospodinje, temveč tudi kmetice prav dobro vedo, da je prodajanje po hišah prepovedano, zato naj se pa tudi ne čudijo, če bosta policija ali tržni urad koga zasledila in prav eksemplarično kaznovala, saj oblasti hočejo napraviti na vsak način red in iztrebiti draginjo z največjo strogostjo. Da pa v tem pogledu ne bi bilo prehudih presenečenj, ponavljamo, da je prodajanje zelenjave, perutnine in drugih živil po hišah prepovedano in dovoljeno samo na živilskem trgu ter pri trgovcih in obrtnikih, ki imajo za to dovoljenje.

Naposled pa moramo opozoriti vse naše dosedanje, še bolj pa nove kmetovalce, zelenjadarje in vrtnarje, **naj preganjajo zajedalce z vsemi sredstvi, posebno naj pa zatirajo gosenice glogovega belina,** da nam ne požro vsega zelja.

Enako kakor doslej veljajo tudi sedaj določene maksimalne cene *samo za prodajo na drobno* in so naslednje: domači krompir 1.10 L.; koleraba 1 L.; rdeča pesa 1.20 L.; nizki stročji fižol 1 L.; visoki stročji fižol 2.50 L.; novi luščeni fižol 3 L. ter je prodaja na litre prepovedana in bodo litre na trgu pobrali; rdeči korenček brez zelenja 2 L.; rumeno korenje 0.50 L.; zeljnate glave na drobno 0.80 L.; ohrovt 1 L.; glavnata solata 2.50 L.; kumare 1.20 L.; kumarice za vlaganje, ki jih gre okrog 30 na en kilogram, 3 L.; in majhne kumarice za vlaganje, ki jih gre 125 na en kilogram, pa 8 L.; jedilne buče 0.50 L.; čebula 1 L.; šalota 2 L.; česen 2-50 L. za kilogram, da posamezna glavica, kakršnih gre okrog 25 na en kilogram, velja 10 centesimov; luščeni grah liter 3.50 L.; grah v stročju 2.50 L.; mehka špinača 2.50 L.; trda špinača 1.50 L.; kislo zelje 3 L.; kisla repa 1.50 L.; domači paradižnik 3 L.; liter lisičk 0.60 L.; veliki razviti jurčki z odprtim klobukom 6 L.; majhni nerazviti jurčki za vlaganje z zaprtim klobukom 10 L.; suhe namizne maline liter 3.50 L.; mokre maline za vkuhavanje kilogram 3.50 L.; domača jabolka, namizna I. vrste 4 L., domača jabolka II. vrste 3 L., domača nagnita, obtolčena, črviva in nedozorela jabolka za vkuhavanje 1.50 L.; domače marelice 6 L.; domače breskve 3 L.; domače rumene slive 3 L.; domači ringlo 3 L.

Vse cene veljajo samo za kilogram, kjer ni posebej navedena mera na liter. Ponavljamo, da so te cene strogo obvezne tako za prodajalca kakor za gospodinje, ki jih bodo oblasti naposled z najstrožjimi ukrepi prisilile k upoštevanju maksimalnih cen. Vse sadje mora biti označeno s cenami, zlasti pa morajo biti označena slaba jabolka z napisom »Sadje za vkuhavanje« in s ceno 1.50 L. Vse prodajalke in kupovalke jabolk opozarjamo, da je **za prodajo jabolk določen prostor na Vodnikovem trgu ob Ljudski knjigarni,** med zelenjavo je pa jabolka prepovedano prodajati.

Prepovedano je otipavanje blaga in tudi vmešavanje v pogajanja za ceno. Tržni organi imajo naročilo, da morajo gruče okrog prodajalk takoj postaviti v vrsto.

Naposled pa opozarjamo vse konsumente, predvsem pa seveda lahkomiselne in lahkoverne gospodinje na neresnične trditve, da v naši pokrajini primanjkuje raznovrstne zelenjave. Te lažnive vesti so raznesli sami prekupčevalci in brezvestne prodajalke, ki s svojimi pridelki krošnjarijo od hiše do hiše ter blago prodajajo po prepovedanih cenah. Če bi bilo blaga premalo, bi ga prodajalke ne nosile po hišah!

Po odloku št. 713 Visokega Komisarijata veljajo te najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu **štirinajst dni od 18. avgusta do 1. septembra,** zato bo pa med tem časom dosti navedenega blaga mogoče dobiti tudi po znatno nižjih cenah.

† Zvonimir Kosem:

Mladost

I.

Vprašal jo je:
»Pa se nič ne bojiš, Danica?«
Samo z dlanmi je plosknila.
»Vse dalj sem že plavala, ljubček! A od tu do one strani je tako blizu. Z roko bi dosegla tiste vrbe tam. In voda plitka. Česa naj se bojim?«
In je skočila v reko prva. Vitka, bela, v soncu žareča. V soncu žareča njena rdeča čepica na glavi.
On za njo.

II.

Sredi reke je bušknil iz valov njen smeh, tako svetel, tako poln sonca.
»Evo ti biserov!«
Izpod zamaha njene oble lakti se je v loku izvil val, vzblisnil v soncu, kakor z rubini in smaragdi posejan, vztrepetal še enkrat, se prelomil in ugasnil ob belih grudih plavajoče.
Vzkliknil je za njo:
»Še biserov, mala čarodejka, še, še! Žejen sem, žejen!«
Žgalo ga je, da bi se vsesal v tisto oblo laket, v tisto belo grud!
Ona pa se je samo z glavo zaokrenila in izza njenih usten se je zabliskala pred njim vrsta kljubujočih, smejočih se zob.

III.

Ulovila se je za koreninje vrb in splezala na peščeni prod. Vsa bela, bela, bela. Z vratu in s tresočih se grudi so ji kapljale med drobni pesek kakor zlati žarki pršeče kaplje.
Tiho je doplezal za njo, za njen hrbet, in jo nenadoma objel.
»Danica!«
Z levico ga je prižela k sebi.
»O, ti otrok — kako sladko poljubljaš danes!«

IV.

V visoki travi, ki se je razpro tirala za obalo, sta potonila objeta, oba v obzorju sonca, kakor dvoje ognjev.
Smehljajoča, žareča, se je zleknila v travo, v osenčje vrbe.
»Daj, ljubček! Tu počakava večera!«
»In zlatih zvezd, dušica!«

V.

Zažvrgolela je:
»Kako lepo je, kadar je človek mlad! In midva sva mlada!«
Njena glava je ležala v njegovem naročju, njeni razpuščeni lasje so se kakor svetal slap lili čez njegovo mišičasto roko.
»Ti moja kraljičica!«
»Ti moj kraljič!«

VI.

Ko je večerna zarja zlatila reko in so se vrbe v šepetu pripogibale nad peskom in travo, sta se napotila nazaj k reki.
»In tam je mesto,« je pokazal on z roko.
»Mračno, tuje,« je nagnila ob njem glavo.
Naglo jo je privil k sebi in ji dvignil žareči obrazek.
»Ne, ne, Danica — ne temnih misli! Tudi tam je sonce! Sonce za vse tiste, ki so mladi!«
In njen obraz se je spet zjasnil.

— Kaj pa je storil Rudi, ko te je poljubil?
— Kaj, poljubil me je!

Od Smolenska do Varšave

Posebni poročevalec lista »Il Regime Fascista« G. S., ki je preletel po Nemcih zasedeno ozemlje med Smolenskom in Varšavo, piše:

Danes se morda vsi vprašujemo, kako je bilo nemškim letalcem mogoče ugotoviti Stalinovo črto, da so jo lahko bombardirali. Logično si je misliti, da se je moglo zgoditi to le med delovanjem sovjetskega topništva, to je v trenutkih, ko je to s svojim ognjem in dimom izdajalo utrjene postojanke. Z drugimi besedami pomeni to, da so mogli rajhovski letalci nastopati proti tej črti samo v sodelovanju z oklopnimi divizijami in s pehoto, kajti rusko orožje se prej ni oglašalo.

Preden se ni začel sovjetski ogenj, ni bilo mogoče identificirati sovražnika, ki je bil zakopan v zemljo. Najtrdnejši in najbolje oboroženi bunkerji so bili na levem bregu Dnjepra. Postavljeni so bili tako, da so obvladovali desni breg in rečni tok in da bi mogli otvoriti konvergenten ogenj na nemške čete, čim bi se pokazale na nasprotnem bregu in bi poskusile prekoračiti reko.

Rusi so tako domnevali, da imajo nezavzetne položaje in da se bodo mogli s tem vodnim tokom pred seboj upirati mesece in mesece, če ne celo večno. Toda nemški topovi so bunkerje, čim so se ti izdali, obsuli s točo jekla. Drugo za drugim so morala sovjetska gnezda utihniti in ko se je sovražni ogenj končal, je bilo razmeroma lahko prečkati reko.

Domnevati moramo, da je bila Stalinova črta za vrsto utrdb samo nakopičenje človeških mas. To nam kažejo ogromne izgube, ki jih je imel sovražnik. Ko je izgubilo položaje iz armiranega betona, je sovjetsko vrhovno poveljništvo zoperstavilo Nemcem zid iz človeških prs.

Prednje kolone so prišle stotine kilometrov daleč, toda za njimi so ostajale v polni učinkovitosti sovjetske edinice, ki so ovirale napredovanje pehote in ki so se povsod skrivale ter postavljale zasede tudi tedaj, ko so jih razpršili. V tistem času ni bilo varno pošiljati naprej kakšno avtomobilsko kolono brez zadostne zaščite ob bokih in za hrbtom. Dovozi niso potovali brez spremstva bojnih voz in topništva na motornih vozilih. Danes pa je to področje eno najmirnejših.

To je učinek tega, da so razdejali Smolensk in uničili sovražnika po tej zmagi. Mirno lahko trdimo, da za ozemljem, kjer se sedaj vršijo boji, ni več nobenega sovražnega oddelka in da zapadno od Smolenska ni več nobenega ruskega vojaka. Gozdovje, ki se pričenja pri Orši, skriva morda kakšnega posameznega blodnega boljševika, ki se hrani s koreninicami in divjačino, toda nobena učinkovita organska sila ni preživela očiščevalne akcije, ki so jo izvedli Nemci.

Danes vidimo vasi med gozdovi. To so skupki kočic iz sivega lesa, ki so pokrite z isto tako sivimi slamnatimi strehami. Te vasi so videti neobljudene. Niti tenek steber dima ne uhaja iz njihovih dimnikov, niti en človek ne stopa po poteh. To in ono vas je uničil požar in lahko si mislimo, kaj je ostalo od lesa in slame.

Pokrajine kažejo velike maroge: temnozelene predstavljajo gozdove, svetlozelene pašnike, rumene pa strnišča. S soncem za oblaki je to preturobna slika.

Čez kratek čas bomo prileteli nad Minsk, drugo veliko mesto, ki ga je uničila malo vojna, malo ruska sabotaža. V bližini tega mesta smo zato, ker se pričenjajo stikati tri železniške proge. Na progah že tečejo vlaki, kajti Nemci so tire prilagodili širini evropskih tirov in lahko uporabljajo svoj lastni železniški material. Vsak vlak, ki vozi, predstavlja prištedek mnogo ton bencina, kajti poedin vlak ima zmogljivost najmanj sto prevoznih avtov.

Minsk je pod nami. Iz nebesne višine pa v tej večerni uri nismo sposobni opaziti, da-li je bilo mesto prav tako razdejano kakor Smolensk. Vidimo le to, da je mesto zelo razsežno in da so zvoniki pokonci.

Rešitelj življenja je moral v ječo

V neki stanovanjski kasarni v Brooklynu je nastal požar, ki se je razširil s silno brzino. Ker so gledališča in kinematografi baš zapirali svoja vrata, se je zbrala tisočglava množica in gledala, kako gori. Nenadno je zavpila neka ženska: »Moja zlata igla je izginila! Okradli so me! Policija!« Neki moški ob njej se je isto tako razburil: segel je v žep in izvlekel prazno roko: denarnice ni bilo več, ukradli so mu 143 dolarjev! Policisti so se pririnili skozi gnečo, a bilo je že prepozno, spretni tat je bil že na drugem koncu, kajti od tam so se oglasili kriki, iz katerih je bilo posneti, da je nekemu gledalcu izginila zlata cigaretnica, neki starejši ženski pa vezena torbica. Policija tudi tam ni mogla ničesar opraviti, vpila je samo na ljudi, naj se spravijo domov.

V tem trenutku pa je mlada ženska predrla verigo policistov, kričala je in jokala ter prosila policiste in gledalce, naj ji rešijo otroka, ki spi v prvem nadstropju goreče hiše. Ljudje so jo gledali vsi okameneli: zgradba se bo vsak trenutek zrušila, kdo naj bi rešil živega otroka, ne da bi še sam pri tem propadel? Bila bi norost. Nesrečna mati se je onesvestila.

Tedaj je planil iz množice starejši moški v ubožni, zakrpani obleki. Z dolgimi skoki je stekel h goreči hiši, gasilce, ki so se mu postavili na pot, je odrinil, v naslednjem trenutku je izginil za plamenečim zastorom. Ogenj je prasketal, tramovi so padali na ulico, nihče si ni mogel misliti, da se bo drzni mož še kdaj vrnil. Ko pa se je prikazala očrnela postava, opotekajoč se, skozi vrata, se je dvignil en sam krik. Stotine rok so se stegnile proti možu, da sprejmejo iz njegovih rok jokajočega otroka. Mati, ki se je med tem osvestila, je moža objemala in se mu s pretrganimi besedami zahvaljevala. Teh zahval pa ni več slišal, preveliki napor mu je vzel vse moči, zgrudil se je nezavesten. Policisti so prihiteli, vlili so mu whiskyja v usta, strgali so mu tlečo, raztrgano suknjo s telesa — tedaj je padlo iz levega žepa nekaj lesketajočega se. Zlata cigaretnica! Policist je segel v drugi žep in izvlekel iz njega ročno torbico, denarnico, zlato iglo. Rešitelj človeškega življenja je bil žepar!

Na sodno razpravo je prišlo toliko ljudi, da so morali dvorano končno zapreti. Mož, Rudyard Thornton, je tatvine priznal, dejal je pa, da je že deset let brez posla, doma ima troje lačnih ust, zavoljo svojih 54 let pa ne dobi nobenega dela. Kradel je v stiski. Zakaj ni z ukradenimi predmeti zbežal? To je hotel storiti, toda ko je začul klice nesrečne matere, je smatral za svojo človeško dolžnost, da je šel pomagat.

Sodišče ga je obsodilo na šest mesecev ječe, a s pristavkom, da mož, ki je hotel na ta način žrtvovati svoje življenje, ne zasluži imena zločinca. Če se bo tri mesece dobro vedel v ječi, mu bo ostanek kazni odpuščen.

Od Ladoškega jezera do Črnega morja

Na ruski fronti — piše Mario Appelius v »Popolo d'Italia« — divja borba povsod z vso silo. Kratkobesednost nemškega vrhovnega poveljništva nam ne sme zbujati misli na zastajanje ali celo na premor. Velika vojaška dejstva dozorevajo od Ladoškega jezera do Črnega morja. Gibanje raznih armij se pokorava tajni vojaški zamisli. Očitno tvorijo v načrtu vrhovnega poveljništva vsi odseki eno samo strateško celoto. Razne operacije so torej tesno povezane med seboj.

Na severnem odseku se nemške vojske smrtno bližajo leningrajskemu pasu. Sedaj se bijejo boji v pokrajini Ilmenskega jezera. Izmed šestih železniških prog, ki se stekajo v Leningradu, so tri zasedene.

Na srednjem odseku pri Smolensku postavlja zasedba Roslavlja, južnovzhodno od Smolenska, vsa ruska in britanska zatrdila, da se ta odsek čvrsto drži, na laž. Uničenje sovjetskih sil pri Roslavlju kaže, da nemške sile sedaj ogražajo veliko železniško progo iz Kijeva v Moskvo in potemtakem tudi zvezo med maršalom Timošenkom in maršalom Budjonijem. Na črti Holm-Smolensk-Roslavelj se naznačuje velezanimiv strateški položaj, dosežen za ceno izredno hudih bojev s sovražnikom, ki se je besno upiral.

Na južnem odseku (Kijev-Odesa-Nikolajev) se bije že več dni srdita bitka velikega obsega, iz katere je sporočilo nemško vrhovno poveljništvo samo dve dejstvi: zavzetje Bele Cerkve in Umanja. Že po tem dvojem je razvidno, da se je znašel maršal Budjoni, ukanjen in prehiten po nemškem manevru, pred izbero, da se v celoti umakne in tako reši, kar se rešiti dá, ali pa dovoli, da ga nasprotnik s tretjino sovjetske vojske vred zajame v past. Po brezuspešnem poskusu, da bi ustavil nemški manever, se je rdeči maršal odločil za umik, ki se vrši v veledramatskih okoliščinah, z nemškimi, madžarskimi vojskami za petami.

Nemško letalstvo je sprlo obupni poskus Budjonija, da bi vrgel v metež slavno kozaško konjenico. Doba konj je minila! Kijevska pokrajina je sedaj izpostavljena prodiranju s treh strani in bo vsak čas strateško obvladana. Tudi ustje Buga je povsem zasedeno. Znaten kos črnomorske obale je v enakem položaju kakor svoj čas flandrsko primorje. Stalinu se bliža trenutek ozemeljske amputacije velikega obsega.

Angleška propaganda, ki je tri tedne omamljala svet s svojimi jerihonskimi trobentami, priliva sedaj svoji »vodki« obilo vode. Dejstva sama demantirajo angleško ministrstvo »za izmišljotine in laži«. Angleški propagandni ministri se menjavajo, toda britanska propaganda je zmerom enaka.

Skopobesednost nemškega vrhovnega poveljništva nam ne dovoljuje nadaljnjih razmišljanj. Vsekakor je očitno, da je maršal Budjoni zapleten v igro, ki presega njegove moči, in da mu maršala Timošenko in Vorošilov ne moreta pohiteti po nemškem manevru, pred izbiro, da se prikovana vsak na svoj lastni odsek.

Mitraglieri italiani — Italijanski strojničarji

durante un'azione ad alta quota — med akcijo v veliki višini

Pellegrinaggio di popolo — Ljudsko romanje

lungo la via ferroviaria mentre transita la salma di Bruno Mussolini — vzdolž železniške proge, po kateri prevažajo truplo Mussolinija

Drama v gorah

Dvanajst planincev iz Nürnberga je hotelo v skupinah po dva človeka preplezati vzhodno strani Fleischbanka v pogorju Wilder Kaiser. Ko so prve skupine dosegle približno začetek zadnje tretjine 450 m visoke stene, jih je slabo vreme prisililo do prenočevanja v najslabših okoliščinah. Naslednjega dne so iz stene zaslišali klice na pomoč. Takoj so se organizirale reševalne odprave in eni izmed teh je uspelo, da je sedem plezalcev z napornim delom spravila na vrh Fleischbanka, medtem ko so se ostali plezalci razvezali in so se poskusili vrniti navzdol. Kmalu pa so morali spoznati, da se po tej poti ne morejo rešiti in v tem brezupnem položaju se je enemu izmed njih, 15 letnemu Oskarju Lähru, po vsej priliki zmešalo ter je strmoglavil preko navpične stene v 200 m globok prepad, kjer je obležal ves razbit. Med tem je drugi reševalni odpravi uspelo da je z vrha gore spravila na varno zadnje plezalce v nevarnosti. Wilder Kaiser pa je istega dne zahteval še eno žrtev, in sicer so spravili iz težavnega položaja monakovskega turista Hansa Federja še živega, bil je pa tako izčrpan, da je med prenosom v najbližje planinsko zavetišče umrl.

Starinske najdbe v Indokini

Neka odprava Harvardovega vseučilišča in Yenchingovega zavoda je pojasnila skrivnosti dvatisočletnih grobišč v Indokini in ugotovila važne stvari o malo znani stari južnokitajski kulturi.

Dve leti so delali arheologi te odprave pod vodstvom prof. Olava Jansea in so sestavili edinstveno zbirko lišpa, orožja, bronastih predmetov, keramik in novcev, ki so jo uvrstili sedaj v Foggov muzej Harvardovega vseučilišča v Massachusettsu. Delo ni potekalo brez težav, kajti domačini so menili, da izkopavanja motijo duhove pokojnikov in so storili vse, kar so mogli, da bi ga ovirali. Odprava je odprla najprvo velike, iz opeke zgrajene grobove v severnem Anamu, ki izvirajo iz časa dinastije Han. Našla je v njih bogato število loncev, vaz, krožnikov in gospodinjskih predmetov iz rdeče, bele in sive keramike, fino izdelane priprave iz brona, kovance, železno orodje in orožje, skriljaste palete in steklene bisere. V srednjem Anamu so znanstveniki nato pregledovali velike grobne žare iz prvega stoletja našega štetja in so našli v njih kosti, lončene posode, biserne ogrlice, železno orodje in vsakovrstne bronaste predmete. Končno so v peščenih sipinah južnega Anama izkopali predmete iz časa dinastij Tang, Sung in Ming. Odprava je tudi na Filipinih raziskovala grobišča iz zgodnje dobe Mingov in je ugotovila, da je imela tedanja filipinska kultura marsikatero zvezo z indokitajsko, južnokitajsko ter indijsko kulturo.

Gotovo niste vedeli...

...da je dobiti sove v vseh delih sveta, čeprav niso vztrajne letalke in torej ne morejo preletoti morij. To je dokaz, da spadajo med najstarejše ptičje rodove in da so obstajale že preden so se celine ločile.

...da se more koža vidre po znanstvenih opazovanjih v nekih okoliščinah električno svetiti. Ta pojav nas spominja na »ogenj svetega Elije«...

...da tehta čopasti ponirek okrog 1000 g in da mora vsak dan, če hoče ostati živ, pojesti 200 g rib. Če bi bil tudi človek povprečne teže 75 kg takšen jedež, bi moral vsak dan spraviti okrog 15 kg hrane vase.

„Falkenhorstova črta"

Norveško časopisje poroča, da so po več nego enoletnem delu zgradili ob norveški obali vrsto utrdb, ki bi jih lahko imenovali »Falkenhorstovo črto«. Te naprave se raztezajo od Mandala na južnem koncu Norveške do trdnjave Agdenes v Trondhjemskem fjordu in z njihovo pomočjo je Norveška zavarovana proti vsakemu angleškemu invazijskemu poskusu. Deset tisoči norveških delavcev so gradili ta utrjeni sistem pod vodstvom nemških pionirskih čet. Na jugu so dela že dokončana, ob severni norveški obali pa se nadaljujejo. V obalne predele so Nemci poslali tudi znatno število čet. Tudi informirani švedski krogi potrjujejo, da so Nemci ob najvažnejših točkah zapadne norveške obale zgradili utrdbe in da so zlasti Trondhjem spremenili v močno trdnjavo. Ne gre pa za neprekinjeno obrambno črto.

Rimski ostanki v Sofiji

Med nekim izkopavanjem v središču Sofije so prišli na dan ostanki rimskih zidov. Po mnenju arheologov predstavljajo ti zidovi sistem utrdb v nekdanjem mestu Serviki, ki se danes imenuje Sofija.

ANEKDOTA

Ko je znanemu starorimskemu sladokuscu Apiciju od vsega imetja ostalo »samo« še 250.000 sesterc, si je prerezal žile.

»Prijatelji,« so bile njegove zadnje besede, »nočem umreti od gladu«.

VSAK DAN ENA

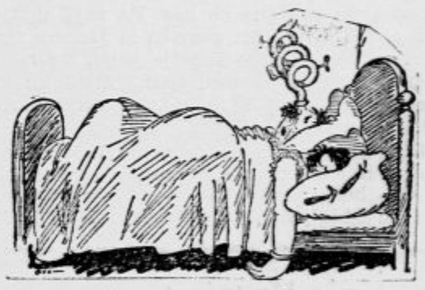

Dušilec šumov za tiste, ki smrčijo.

Kulturni pregled

Novi zvezki Aleša Ušeničnika

O prvi seriji šestih zvezkov Izbranih spisov dr. Aleša Ušeničnika sem pred meseci (3. maja t. l.) že pisal v okviru te rubrike. Medtem so izšle štiri nove knjige, izdaja je dosegla deveti zvezek in se bo še nadaljevala (v založbi Ljudske knjigarne v Ljubljani).

Kulturni in slovstveni zgodovinar najde v teh spisih mnogo gradiva za presojanje idejnih tokov, akcij in reakcij, ki so v zadnjih štiridesetih letih gibale slovensko duhovno življenje. Po dr. Mahniču je Aleš Ušeničnik najizrazitejši, vendar mnogo širši, po svojem delu rodovitnejši predstavitelj, bojevnik in zagovornik tistega katoliškega svetovnega nazora, ki je imel in še ima obsežno vlogo v slovenskem kulturnem življenju in s katerim so se bolj ali manj izrazito sprijemali vsi drugi kulturni tokovi. Aleš Ušeničnik je nadalje, kakor je splošno priznano, eden izmed prvih predstaviteljev filozofske misli med Slovenci. To so dejstva, ki dajejo njegovim Izbranim spisom pomen tudi za one, katerih svetovnonazorska smer hodi druga pota, kakor vodijo z železno doslednostjo že več kakor pol stoletja avtorja »Knjige o življenju«. Danes ni primeren čas za kritično in polemično obravnavanje teh spisov, ki so življenjsko delo izredno razglednega, idejno močne, visoko inteligentne osebnosti, obenem pa dokumenti časa in okolja, v katerem so nastajali kot sad filozofskih in sociioloških gibanj v katoliškem taboru. Presojo bo treba prepustiti mirnejši dobi ko bo več razpoloženja za idejno kritiko. Slovenska kulturna kronika pa nujno zahteva, da se izdaji Ušeničnikovih Izbranih spisov posveča vsaj kronistična pozornost.

Medtem ko vsebuje prvih šest zvezkov razprave in članke iz raznih panog široke književne dejalnosti drja. Ušeničnika (iz bogoslovja, splošne filozofije, psihologije, sociologije, idejne, estetske in literarne kritike), ter zbira gradivo, ki je izšlo v raznih revijah, se začenjajo s sedmim zvezkom obsežna in zaključena dela. Tako so zvezki VII. — VIII. — IX. odmerjeni dr. Ušeničnikovemu sistematičnemu delu o filozofiji, ki je nedvomno njegov filozofski chef d'oeuvre.

Slovenski tomistični modroslovec je v velikem spisu **»Filozofija«** izgradil na temeljih svojega vzornika in največjega učitelja sv. Tomaža Akvinskega sistem svojega filozofskega nazora. Pri tem je vnašal v stare, že dognane in z delom dogmatičnih mislecev posvečene miselne kalupe obilo novega gradiva, spoznave in ideje, ki jih je prinašalo življenje v spremenjenih družbenih in gospodarskih odnosih, katerih vpliva na duhovne smeri ne more nihče zanikati. Kakor v vsakem filozofskem sistemu, se tudi tu združujejo v arhitektonski bolj ali manj mogočno, logično podprto, smotrno izgrajeno celoto večne ideje in odbleski časa in njegovih miselnih valovanj ter celo odrazi filozofove osebnosti.

S e d m i zvezek je odmerjen spoznavalni filozofiji. Razdeljen je v pet delov. Prvi se bavi s problemom izvestnosti: ali je sploh mogoče rešiti spoznavni problem, ali je osnovana naša izvestnost in po čem spoznamo, da je taka? Še prej pa označuje pisec filozofijo sploh in ugotavlja svoje poglede na njen pomen in njene naloge. Na poti k poglavitnim nalogam slehernega filozofskega mišljenja je problem izvestnosti ali gotovosti našega spoznavanja nedvomno najvažnejši in dr. Ušeničnik mu je posvetil vsestransko pozornost. Mimo argumentov skepticizma, dogmatizma in kriticizma vodi čitatelja k prvinam izvestnosti. Nato se zaustavlja ob razvidnosti, ob načinih spoznavanja in virih zmot ter prehaja k pojmovanju in definiciji resnice, razvidnosti in izvestnosti. V drugem delu se bavi pisec z notranjem in vnanjim izkustvom, s splošnimi pojmi, s sodbami, s sklepi in z vero. Pri tem je treba takoj omeniti, da pisec vedno prikazuje v zgoščeni obliki tudi zgodovinski razvoj ob avnavanih pojmovanj. Tretje poglavje je posvečeno noetiki in razglablja spoznavanje vobče, dalje predmet umskega spoznanja ter senzualizem, racionalizem in psihologizem. Četrto poglavje je odmerjeno metafiziki kot spoznavanju noumentalne biti sveta, peto poglavje pa »novodobnim zmotam o metafiziki«.

Po tej mnogostranski obdelavi spoznavnih problemov prehaja pisec v o s m e m zvezku h kozmološkim in psihološkim vprašanjem. V prvem delu obravnava neživa bitja (bistvo teles, razsežnost, trpnost in dejavnost teles) ter prostor in čas, v drugem živa bitja (bistvo življenja in njegove stopnje), v tretjem pa enotnost, zakonitost in smotrnost sveta, njega razvoj, smisel in konec. Po tej obsežni in (vedno z vidika katoliškega svetovnega nazora) kritični obravnavi kozmoloških vprašanj v zvezi z vsemi modernimi teorijami in podmenami prehaja dr. Ušeničnik v drugem delu knjige od makrokozmosa in telesne narave k mikrokozmosu duševnega sveta. Tako se mu nudi prilika, da presoja vrednost naših čutov in uma tudi glede na končni smoter slehernega filozofiranja: na spoznavo sveta in resnice o njem. Ušeničnikova psihologija kot del piščevega filozofskega sistema je razdeljena v šest poglavij in obravnava prve pojave, prvinske duševne pojave, skupinske duševne pojave, psihične posebnosti, problematiko nesvobode in svobode v naši duševnosti ter ustroj duševnosti. Za dodatek so nekatera poglavja o spominu.

Psihologija se nadaljuje tudi v d e v e t e m zvezku. V prvem poglavju tega zvezka obravnava dr. Ušeničnik bistvo duše in se posebej zaustavlja pri materialističnem nazoru, tem najizrazitejšem zanikovalcu duše kot posebnega realnega subjekta. V drugem poglavju razglablja pisec razmerje duše in telesa ter med drugim kritizira psihofizični paralelizem, označuje dušo kot podstatni dej in se bavi z »jazom«. Tretje poglavje je posvečeno metafiziki, psihologiji in zgodovini nesmrtnosti, četrto pa živalski duši.

Po tej filozofski izgraditvi spoznavne izvestnosti ter kozmičnih in psiholoških spoznav prehaja pisec v miselne sfere teologije in obravnava najprej v treh poglavjih Boga, in sicer njegovo eksistenco, njegovo razmerje do stvari, nato pa se zaustavlja pri poglavitnih vprašanjih filozofije religije in etike. Stvarno in imensko kazalo ob koncu tega zvezka olajšuje rabo celotne »Filozofije«.

Dr. Ušeničnikova »Filozofija«, kakor je združena v zadnje tri zvezke Izbranih spisov, je nedvomno največji poizkus v slovenskem jeziku, da se vsa veličastna problematika sveta in življenja osvetli z vidika krščanskega mišljenja. Čitanje tega dela, ki je priča avtorjeve široke erudicije in hkrati dokument njegove tankovestne zvestobe vsemu dogmatičnemu sistemu katoliške Cerkve, je za vsakogar, pa pripadaj tej ali oni idejni smeri, duhovno zelo izpodbuden, nenavadno zanimiv, a tudi naporen izlet na najvišje vrhove človeškega mišljenja. Te tri knjige so prava enciklopedija filozofije. Bodoča filozofska kritika bo imela v drugih razmerah dovolj hvaležnega in častnega dela, če bo hotela z raznih svobodnejših vidikov premotriti in kritično izmeriti to mogočno duhovno stavbo slovenskega tomističnega filozofa in teologa, njegovo »Summo«, spisano v lepem, čistem slovenskem jeziku in v slogu, ki omogoča poučevanje tudi širšemu krogu izobraženstva.

XYZ

„Človeka nikar" v italijanščini

Odlični literarno-umetnostni tednik »Meridiano di Roma« je priobčil v številki z dne 3. avgusta pod zaglavjem »Poesie tradotte« pesem Simona Gregorčiča »Človeka nikar« v prevodu prof. Umberta U r b a n i j a. Prevod Gregorčičeve najglobljе izpovedne pesmi je objavil g. prof Urbani že v knjigi študij »Scrittori jugoslavi II«. Preko »Meridiana di Roma« bo ta pesem postala znana tudi širši kulturni javnosti Italije. Prepričani, da bo čitatelje, zlasti one, ki se uče italijanskega jezika, zanimalo, kako se glasi pesem našega poeta v italijanskem prevodu, objavljamo prvi del pesmi:

Kronika

„Vsak dan sadje in zelenjavo!"

»Zdravi in bolni moramo vsak dan uživati sadje in zelenjavo!«

Tako nam veleva glasilo naših sadjarjev in vrtnarjev, iz katerega naj v pouk čim širšemu krogu povzamemo naslednje pobudne vrstice:

Danes se že vsevprek govori o slavnih vitaminih, vedno bolj spoznavamo dobroto in nenadomestljivo vrednost sadja in preproste zelenjadi z domačega vrta. Vse je potrebno in dobro: kruh, mleko, sladkor, jajca, mast, meso itd. — toda nujno potrebne so za dopolnitev hrane, za zdravje otrok in odraslih ljudi tudi razne rudne soli in žive snovi ki nastajajo in se oblikujejo le v živih rastlinah! Vitamini so kemijske spojine, ki nastajajo v zeleni rastlini zaradi delovanja sončnih žarkov. Topli žarki poletnega sonca stvarjajo v zelenih listih neke snovi, ki imajo v sebi izredno mnogo skrite energije sončnih žarkov. Tako ti tudi pozimi sveže jabolko daje moč poletnega sonca; v mračnih zimskih dneh nadomeščajo vitamini človeškemu telesu to, kar bi mu sicer mogli dati sončni žarki. Brez vitaminov se ne more vzdržati življenje nobenega organizma in vitaminov ne moreš nadomestiti z nobenim drugim sredstvom. Kakor potrebuje stroj poleg goriva tudi olje za mažo, tako potrebuje tudi človeško telo nekih snovi, ki pospešujejo in uravnavajo življenjske procese (in to je naloga rudnih soli in vitaminov!). Zato moramo pri konserviranju sadja in zelenjave paziti, da ne uničimo vrednosti vitaminov. Vitaminom zlasti škoduje vročina v zvezi z zrakom.

*

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Elizabeta **Kropivnikova**, soproga upokojenega profesorja. Pogreb blage gospe bo danes, v torek, ob 15. uri iz kapele sv. Nikolaja na Žalah. — V Komendi pri Kamniku bo danes legel k večnemu počitku g. Andrej **Mejač**, veletrgovec in posestnik. Ugledni mož je umrl v 76. letu starosti po daljšem bolehanju. Poleg trgovine, v kateri se je uveljavil z veliko sposobnostjo in podjetnostjo, je g. Mejač nastopal že pred prvo svetovno vojno tudi v našem političnem življenju in je bil daljšo dobo deželni poslanec za kamniški okraj. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Pokrajinski odbor Rdečega križa** pripominja, da ne smejo paketi za vojne ujetnike vsebovati živil v **pločevinastih posodah.** Marmelada n. pr. naj bo v papirnatih posodah, v kakršnih se prodaja tudi med, ali pa kar v kockah in papirju. Vsak paket mora pregledati carinarnica, ki posluje samo od 8. do 13. ure.

* **Triglav v italijanskem listu.** Goriška izdaja »Gazzettina« je v nedeljo objavila toplo pisan članek o Triglavu, najvišjem vrhu Julijskih Alp. Pisec podrobno obravnava zgodovino prvih vzponov na to »gigantsko goro«, kakor jo imenuje, ter obnavlja spomin na legendo o Zlatorogu in nesrečnem mladem lovcu iz Trente. V celoti članek izpričuje, da pisec dobro pozna alpinistično literaturo in folkloro Triglava.

* **Kr. pomorska akademija bo sprejela nove učence.** V septembru bo Kr. pomorska akademija na osnovi posebnega razpisa sprejela vrsto novih učencev v prvi razred. Na razpolago bo 790 mest v oddelku za generalštabne posle, 35 mest v tehničnem oddelku in 10 v oddelku za pomorske orožje. Prijave bo poveljstvo akademije sprejemalo do 25. septembra, izpiti in zdravniški pregledi pa se bodo začeli 29. septembra.

* **Film o Skenderbegu.** V Tirrenio je prispelo posebno odposlanstvo albanskih književnikov, ki ga vodi predsednik Albanske fašistične zbornice Eksc. Toci in v katerem so dr. Etehem Maksaiadem, Odisej Pascal, dr. Rozolin Petrotta, dr. Štefan Shundi in pater Jožef Valentini. Ugledni albanski gostje so prispeli v Italijo v zvezi s pripravami za velik film o znamenitem albanskem junaku Skenderbegu, ki ga izdelujejo pod vodstvom Giovacchina Forzana.

* **Pravkar je izšel** 4. zvezek dr. Antona Grada »Italijanski tečaj za Slovence«.

* **Jezero se je pordečilo.** Na Tovelskem jezeru, slikovitem gorskem jezercu na vzhodni strani Brentskih Dolomitov, že nekaj dni opažajo nenavaden naravni pojav. Gladina jezera je dobila izrazito rdečo, opeki podobno barvo, in ko so si stvar pobliže ogledali, so dognali, da je to nenavadno, pa obenem izredno lepo spremembo povzročila jezerska alga Glenodinium sanguineum, ki nastopa v najmnogovrstnejših oblikah, zadnji čas pa se je na jezeru bohotno razrasla vrsta kakor opeka rdeče barve. Ta alga je že pred leti vzbudila živahno zanimanje med strokovnjaki Tridentinske Benečije in prof. Edgardo Baldi, ravnatelj Italijanskega zavoda za hidrobiologijo v Pallanzi — Verbanii, je pred kratkim objavil obsežno razpravo pod naslovom »Hidrobiološke raziskave na Tovelskem jezeru«.

* **Nakaznice za moko in testenine za pridelovalce žita.** Konec tekočega meseca bodo vsi občinski preskrbovalni uradi na jasnem, koliko so pridelali poedini kmetje žita. Občinski preskrbovalni uradi torej ne bodo izdajali nakaznic za moko in testenine za september in bodoče mesece nobenemu pridelovalcu krušnih žit. Občinskim preskrbovalnim uradom za bodoče mesece ne bo zato potrebnih toliko nakaznic ko doslej, ker morajo izločiti vse pridelovalce krušnih žit, in naj sporoče Prevodu do 20. t. m., koliko nakaznic potrebujejo. Pri ocenitvi pridelka žita je treba upoštevati tudi ječnem kot krušno žito. Vsi oni potrošniki, ki so pridelali krušna žita, naj se torej ne obračajo na občinske preskrbovalne urade zaradi dodelitve nakaznic za moko in testenine, ker jih ne bodo dobili toliko časa, dokler ne porabijo svojih zalog žita.

* **Sanitetna avtokolona v Grahovem pri Cerknici.** V sredo, 13. avgusta, je poslovala sanitetna avtokolona v Grahovem pri Cerknici. Zdravniki specijalisti so ves dan neumorno delali in preiskali poleg vse šolske mladine tudi precejšnje število odraslih. Skupno je bilo preiskanih 985 ljudi. Ljudstvo je hvaležno Eksc. Visokemu Komisarju, ki je omogočil ta pregled, kakor tudi gg. dr. Petragnaniju, vodji dr. Duceju in vsem sodelavcem.

* **Zakonska naredba o zaščiti hrvatskega jezika** je bila uveljavljena 15. t. m. Naredba pravi, da je hrvatski jezik po vseh svojih značilnostih docela samostojen in torej ni nikakšno narečje kakega drugega jezika, zlasti pa je neodvisen od srbščine. Posebnemu komisarju pri prosvetnem ministrstvu je poverjena naloga doslednega čiščenja hrvaščine. Komisarijat mora trebiti tujke, skrbeti za čistost izrazov in za pravilno pisanje. Za mrcvarstvo jezika so določene kazni. Komisarijat je že doslej ukrenil marsikaj, pripomoglo je tudi časopisje. Predvsem so zamenjali nekatere besede, ki se v srbščini glase drugače kakor v hrvaščini, a so se zadnjih dvajset let uradno uvajale. Tujke so bile prevedene in se danes n. pr. radio imenuje krugoval, propaganda je promičba, avto pa je samovoz.

* **Hrvatsko poslaništvo v Budimpešti.** V soboto zvečer je odpotoval šef hrvatskega poslaništva s svojim uradništvom v Budimpešto. Za to važno postojanko je zunanji minister dr. Lorković po dogovoru s poglavnikom izbral dr. Ivana Gaja. Njegov tajnik je Ante Bilić; tiskovni ataše pa Miroslav Magdalenović. Dr. Ivo Gaj je star šele 38 let in je pravnuk dr. Ljudevita Gaja, ki je v začetku 19. stoletja sprožil slavni ilirski pokret. Dr. Ivo Gaj je srednje in delno tudi visoke šole študiral na Madžarskem, docela obvlada madžarščino ter so mu tudi dobro znane vse ondotne razmere.

* **Bogata darila v živilih v Banatu.** Iz Velike Kikinde poročajo: Okrožni vodja Nikolaj Djuritschek je uvedel živilsko zbirko za nemške padalce, ki so bili poškodovani na Kreti in se zdaj zdravijo v Temešvaru. Zbirka med premožnimi banatskimi Nemci je dobro uspela in obsega: 40 telet, 20 svinj, 70 gnjati, 500 kg masti, 1000 kg slanine, 970 kokoši, 150 kg surovega masla, 200 kg sira, 1500 kg krompirja, 2000 kg bele moke, 5000 jajc, 1500 litrov vina in ogromno kopico zelenjave. Zbirko so morali predčasno zaključiti, da se nabrano blago ne bi pokvarilo. Kar je bilo odveč, so izročili nemškim vojakom v Veliki Kikindi.

* **Načrt za nov osrednji kolodvor v Zagrebu** bo v kratkem izdelan. Zagreb ima dva kolodvora: savskega in južnega. Oba sta bila zgrajena še pred prvo svetovno vojno. Čeprav je zlasti južni ali glavni kolodvor prav razsežen, vendar zahteva razvoj Zagreba docela nove kolodvorske naprave. Zato bodo zgradili docela nov, razsežen in sodobnim zahtevam ustrezajoč osrednji kolodvor.

* **Dragocena zbirka znamk je izginila.** V Zagrebu je imel Jan Domobylas eno izmed najboljših in najdragocenejših filatelističnih zbirk, ki je znana tudi v mednarodnem krogu. Te dni pa se je na njegovo stanovanje vtihotapil nepovabljen gost in odnesel album, ki ga Domobylas ceni na 140.000 kun.

* **Potovanje madžarskega novinarja okrog sveta.** V Gorico je prispel madžarski novinar Evgen Denes, ki s svojo ženo in sinom v avtomobilu, urejenem kot stanovanje, potuje okoli sveta. Namen njegovega potovanja je, spoznavati tuje dežele in narode, njihovo življenje in običaje, o svojih doživetjih in dognanjih pa dopisuje petim največjim madžarskim listom. Gospa Denesova je spretna kiparica, ki je v keramiki dosegla lepe uspehe, njun sin Andrej pa je znan madžarski slikar, tako da ima potovanje tudi umetniške namene. Mladi Denes je specialist v slikanju na steklo in je v tej panogi ustvaril občudovanja vredno množico slik po narodnih motivih z vseh koncev sveta. Madžarsko je Denesova družina zapustila leta 1938. in ima namen, da se v domovino vrne po končani vojni, nato pa se bo odpravila na pot po Afriki.

* **Razkrinkani tihotapci olja.** Policija v Rimu je postala pozorna na nekaj kolesarjev, ki so ponoči potovali iz Casate v Rim. V enih zadnjih noči so policijski organi napravili zasedo in aretirali večje število kolesarjev, ki so na prav preprost način skušali vtihotapiti znatno količino olja v mesto. Na kolesih so imeli pritrjene navadne posode, v kakršnih prenašajo maziva, a ko so si ogledali vsebino, so našli v njih najfinejše olivno olje.

* **Ostro nastopanje zoper vlomilce in tatove v Beogradu.** Beograjsko časopisje obravnava nove stroge ukrepe, ki jih izvaja ondotna kriminalna policija proti vlomilcem, žepnim tatovom in skrivalcem nepošteno pridobljenega plena. Še prav posebno stroga je sodba političnim vlomilcem. Kogar zasačijo pri zločinu, ga ustrelijo po prekem sodu.

* **Kup nesreč.** V nedeljo je bil zaradi lepega vremena prav živahen vrvež zlasti na deželi, o čemer priča tudi večje število ranjencev, ki so se morali zateči v ljubljansko bolnišnico po pomoč. Jože Raušel iz Starega trga pri Ložu si je pri padcu zlomil nogo. Posestnica Marija Pekoljeva iz Dobrnič je padla s kolesa in si zlomila levo nogo. Ljudmila Drnovškova, 12letna hčerka vodovodnega inštalaterja s Sv. Petra ceste v Ljubljani, se je s kropom poparila po nogah. Štefan Jeršin, 19letni fotografski vajenec iz Ljubljane, je moral v bolnišnico, ker ga je podrl neznan kolesar in mu prizadejal precej nerodne poškodbe; Marija Zarnikova, 38letna žena obrtniškega mojstra iz Rožne doline, pa je padla s kolesa in se poškodovala po glavi.

* **Nezgoda kolesarja.** V goriško bolnišnico so pripeljali Franceta K. v ulici Costanza Ciana v Gorici. Ko se je z dela vračal domov, je padel s kolesa in si zlomil levo roko.

* **Pokrajinskemu odboru R. k.** je podarila neka služkinja znesek 50 lir. — Človekoljubni ženi, ki naj bo v zgled mnogim premožnejšim, prisrčna hvala!

Iz Ljubljane

Zdaj pa na Golovec!

Te dni bo izročena svojemu namenu nova brv čez Gruberjev prekop, ki bo vezala Streliško s Hradeckega cesto. Dela so pri kraju. Most je asfaltiran, električna signalna naprava ob prehodu čez železniško progo je montirana, lepa ograja postavljena in pobarvana. Na vsaki strani sta postavljeni dve moderni električni svetilki, da bo most v celoti primerno razsvetljen.

Hradeckega cesta je postala mestni sestavni del, obenem pa se je mestu priključil še Golovec, ki ima zdravilen zrak. Znani ljubljanski zdravnik dr. Živko Lapajne se že nekaj desetletij bavi s klimatskimi vprašanji in je ugotovil, da ima Dolenjsko gričevje od Golovca do Grosuplja nenavadno zdravilno podnebje. Ob Savi do Kuma uspeva že povsem planinska flora. Čvrst planinski zrak je velikega pomena za naše zdravje. V tem pogledu se še posebno odlikuje sam Golovec. Vsak meter dlje od Ljubljane na Golovec proti vzhodu, je zrak tem čistejši in bolj prost bakterij.

Zdravilna vrednost tega razmeroma nizkega hriba doslej ni bila izkoriščana zaradi slabih zvez. Od Hradeckega ceste pri železniškem prelazu je v zadnjem času res opaziti razveseljiv razvoj nove ceste na grebenu v klanec. Na obeh straneh so zrasle lepe vile. Cesta je nekaj metrov v hrib že primerno urejena. Pravi razvoj te strani pa bo mogoč šele zdaj, ko bo odprta nova brv. Posebnega pomena bi bila zgraditev moderne šole v gozdu za slabotne otroke. Imeli bi obvezen sprehod po zdravilnem zraku, v primeru slabega vremena pa bi se mogli poslužiti tramvaja. Šola sredi zdravilnega gozdnega podnebja je zelo priporočljiva. Na Gradu ni tako čist zrak ko na Golovcu, ker se pač Grad dviga sredi mesta. Obstoječa cesta od Hradeckega ceste naj bi se podaljšala do vrha Golovca, saj je speljana tik novega mosta. Na desni in levi bi se dobila stavbišča za ljudi, ki ne prenašajo megle.

Bakterij na Golovcu ni, solnce ga obseva ves dan, ker tudi megla nima na tem koncu moči. Motorni promet bi moral biti seveda prepovedan, ker dviga stalno prah. Na ta način pa bi dobili zdravilno cesto za revmatične, jetične in s temi boleznimi okuženimi ljudmi. Potreba po izkoriščenju zdravilnega podnebja na Golocu je zares velika, dokler stanujejo ljudje še venomer v vlažnih stanovanjih, v kotiščih raznih zavratnih bolezni.

★

u— **S tehniške fakultete.** Zavodu za elektrotehniko, laboratoriju za visoko frekvenco je daroval ljubljanski zdravnik g. **dr. France Virant** dragocen röntgenski aparat. G. zdravniku najprisrčnejša hvala za mecensko darilo, s katerim je omogočil slušateljem, da se seznanijo tudi s te vrste aparati.

Dr. JOŽE RANT

zopet redno ordinira

u— **Dr. Anton Grad, Italijanski tečaj za Slovence:** 4. zvezek je izšel in prosimo vse gg. naročnike, da ga dvignejo v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

u— **Prenočišča za razstavljalce in obiskovalce ljubljanskega velesejma.** Ravnateljstvo ljubljanskega velesejma naproša vse, ki bi mogli za čas velesejma, to je od 4. oktobra do 13. oktobra 1941 dati proti plačilu razstavljalcem in drugim posetnikom velesejma na razpolago prenočišča, da javijo to takoj stanovanjskemu uradu velesejma. — Uradniki stanovanjskega urada bodo tudi osebno obiskali stranke, ki utegnejo imeti na razpolago prenočišča, ki bodo stanovanjskemu uradu potrebna v čim večjem številu, ker je pričakovati velikega števila razstavljalcev in drugih posetnikov velesejma. — Ravnateljstvo ljubljanskega velesejma v Ljubljani.

u— **Gospodinjska šola za gostilniške gospodinje v Ljubljani.** Privoz, št. 11 (Gostilničarski dom), prične z rednim poukom 1. oktobra 1941. Pojasnila daje vsako soboto dopoldne med 10. in 12. upraviteljica šole, Privoz 11.

u— **Veseli teater** v Delavski zbornici. Nov spored. Začetek ob 20., konec ob 21.40.

Iz Spodnje Štajerske

Vlak je treščil v avtobus. Pred tednom smo poročali o hudi prometni nesreči, ko je vlak iz Velenja treščil pod Šoštanjem v neki tovorni avto. Zdaj pa poročajo o še večji nesreči, ki jo je spet povzročil velenjski vlak. Na križišču ceste in proge pri Celju je velenjski vlak ob 14.30 trčil v poštni avtobus, ki obratuje na progi med Celjem in Vitanjem. Avtobus je vodil Alojz Bonelli iz Vitanja. V avtobusu so bili štirje potniki. Od treska sta bila posebno hudo prizadeta šofer Bonelli in gospa Brünnerjeva, soproga nekega drugega poštnega šoferja. Posebno gospa je bila tako hudo prizadeta na glavi, da je kmalu nato izdihnila. Ostali trije potniki so k sreči dobili lažje poškodbe. Uvedena je preiskava.

Nemškega policista je rešil iz Savinje. Zadnje dni, ko je bilo dosti sonca, se je na Polulah pri Celju kopalo v Savinji precejšnje število kopalcev. Naenkrat se je začel potapljati neki nemški policist. Na pomoč mu je priskočil 20letni Viktor Hosner, doma na Polulah št. 19, ki je stražnika rešil s tveganjem lastnega življenja. Policijska uprava je objavila ta zgled s posebnim priznanjem.

Prijava radijskih aparatov. Politični komisar za celjsko okrožje je razglasil, da je treba do 25. t. m. priglasiti vse radijske aparate pri pristojnem županu. Prijave so oproščeni samo: Heimatbund, državne in javnopravne utanove ter pravi nemški državljani.

Gospodarstvo

Odškodninske zahteve nasproti Trboveljski premogokopni družbi

Kakor poročajo iz Maribora, je bilo premoženje Trboveljske premogokopne družbe na podlagi odredbe o ureditvi preskrbe energije za spodnještajerke kraje, ki jo je izdal načelnik civilne uprave v Mariboru, zaplenjeno v korist državnega okrožja Štajerske. Terjatve vseh vrst proti Trboveljski premogokopni družbi naj se prijavijo do 1. septembra letos v Mariboru (Dienststelle Marburg für Deutsches Volkstum). Med te zahtevke spada v prvi vrsti lastništvo delnic in obligacij omenjene družbe. Trboveljska premogokopna družba je razpolagala z delniško glavnico 200 milijonov dinarjev, ki je v velikem delu v avstrijski lasti.

Trboveljske delnice so bile med najbolj priljubljenimi vrednotami dunajske efektne borze. Trgovina z njimi je bila do izdaje poostrenih deviznih predpisov zelo živahna in so te delnice dosegle na zadnji dan svojega notiranja (11. marca l. 1938) pri nominalni vrednosti 200 dinarjev tečaj v višini 25.15 avstrijskega šilinga.

Odškodninska zahteva se nanaša tudi na še ne izplačane kupone izza leta 1939 ki so se honorirali s 16.50 dinarja. Dalje obstoje tudi odškodninske zahteve iz petodstotnega posojila iz leta 1907 z neporavnanimi dospelostmi tega posojila vred. Posojilo, ki je prvotno znašalo 9.52 milijona avstrijskih kron, je bilo najeto v svrho konsolidacije visečega dolga, razširitve rudniškega ozemlja in izvedbe investicij. Posojilo je izvršil poseben konzorcij pod vodstvom Länderbanke. Kosi se glasijo na 350 din in so prav tako v velikem delu v avstrijski lasti. Zadnji tečaj na Dunaju je bil zabeležen 3. marca l. 1938 v višini 30.50 avstrijskega šilinga. Odškodninske zahteve se lahko vložijo ali neposredno ali pa preko kakšne banke.

Gospodarske vesti

= **Nova dela za pridobivanje nafte v Albaniji.** Italijanski ministrski svet je nedavno sklenil dati državni petrolejski družbi AGIP na razpolago 50 milijonov lir za prva dela okoli izvedbe triletnega vrtalnega načrta. Gre za mnogo obetajoči revir Patos v srednji Albaniji, katerega ozemlje je leta 1925 takratna albanska vlada dala v najem družbi Anglo-Persian Oil. Ta družba pa je že leta 1932 iz politično-gospodarskih razlogov spet ustavila vrtanje. Italija je ponovno natančno preiskala 40 ha razsežno ozemlje, štiri že od angleške družbe začete rove dalje izgradila in postavila dva nova. Na podlagi teh poskusnih vrtanj je dano za vrtanja na razpolago ozemlje, ki obsega 250 ha. Delovni načrt določa postavitev 600 vrtalnih stolpov v desetih letih. Produkcija nafte bo znašala po najprevidnejših cenitvah okoli 1.2 milijona ton, pri čemer se bo iz prstnih plasti, ki vsebujejo nafto, pridobilo še okoli 2 milijona ton. Vse investicije terjajo okroglo 135 milijonov lir. Spričo težav v dobavi tako obilnega materiala naenkrat se bo izvršil le delni program do 30. junija l. 1942. Zaenkrat se bo investiralo le 50 milijonov lir. Albanija bo torej v doglednem času imela poleg devolijskega revirja še drug pomemben revir pri Patosu.

= **Italijansko-madžarska gospodarska pogajanja.** Časopisje poroča, da se bodo v prvih dneh septembra začela v Budimpešti italijansko-madžarska gospodarska pogajanja za obnovitev do 30. septembra podaljšanega italijansko-madžarskega gospodarskega dogovora.

= **Hrvatsko-rumunski plačilni in trgovinski dogovor.** Hrvatsko-rumunska pogajanja, ki so trajala do 7. t. m., so se končala s podpisom dogovora o kliringu in o izmenjavi blaga. Dogovor velja za eno celo leto, toda se ne nanaša na večje število raznega blaga. Predvsem gre za rumunske naftne produkte, ki naj se dobavljajo Hrvatski, in pa za hrvatske rude in strojilne ekstrakte, ki bi jih uvažala Rumunija.

= **Bolgarski tobak za Italijo in Francijo.** Te dni sta prispela v Sofijo ravnatelja italijanske in francoske tobačne režije, da bosta vodila pogajanja za sklenitev nakupa večjih količin tobačnih izdelkov. Ker so bile že prej izvršene priprave za pogajanja, je računati s čimprejšnjim zaključkom kupčije. Z dobavo bolgarskega tobaka Franciji se bodo poravnala neka stara francoska dobroimetja v Bolgariji.

= **Razstava avtarkičnih tekstilij in oblačilnih predmetov v Benetkah bo od 20. avgusta do 7. septembra.** Ta razstava bo nudila pregled italijanskih uspehov na področju tkanin in umetne preje. Ta industrijska panoga je kljub vojni stalno napredovala in zaposluje zdaj pri celotnih investicijah v znesku 15 milijard lir 1 milijon 200.000 delavcev. Produkcija umetne preje krije že delj časa italijanske potrebe in celo omogoča izvoz znatnega prebitka. Skoraj 3000 obratov je začelo aprila izdelovati 300 tipiziranih tekstilnih predmetov, ki bodo prišli po nizkih cenah na trg. Novi tipizirani predmeti bodo vidni na razstavi v Benetkah.

= **Vprašanje obrtnih učencev v Nemčiji.** Vsak nemški obrtni mojster, ki hoče vzeti v uk učenca, se mora pravočasno za to pobrigati. Če potrebuje učenca ob veliki noči leta 1942., mora najkasneje 1. oktobra 1941 vložiti prošnjo pri delovnem uradu. Kopijo prošnje mora razen tega poslati na združenje. Ta določila veljajo tudi takrat, kadar hoče imeti kakšnega določenega učenca in se je zanj že dogovoril z njegovimi starši. Samo tisti, ki natančno izvrši vse te predpise, sme upati, da mu bo učenec dodeljen ali pa mu dovoljen učenec, glede katerega se je že dogovoril z njegovimi starši. Isto velja za učenke.

= **Nemški kapital v rumunskem gospodarstvu.** Po uradni rumunski statistiki je bilo v prvem polletju letošnjega leta v Rumuniji ustanovljenih 50 delniških družb z glavnico 174 milijonov lejev; od tega je bilo 16 družb z glavnico 75 milijonov lejev ustanovljenih s sodelovanjem nemškega kapitala.

= **Nemški sladkor za Grčijo.** Na podlagi pogajanj med grškim gospodarskim ministrom in nemškimi zasedbenimi oblastvi bo Nemčija dobavila Grčiji proti plačilu v kliringu 300 vagonov sladkorja.

= **Rumunske kovance po 50 in 100 lejev** bodo v smislu uredbe od 12. t. m. vzeli iz prometa in nadomestili z bankovci po 100 lejev.

= **Nemčija bo dala Rumuniji posojilo.** Rumunska vlada je za kritje vojnih stroškov razpisala veliko notranje posojilo za zopetno priključitev Besarabije. Ker pa Rumunija sama ne bo mogla na domačem trgu kriti vseh izdatkov, zlasti za obnovo zasedenih pokrajin, se je obrnila na Nemčijo za posojilo. Kakor poročajo iz Bukarešte so v teku pogajanja z Nemčijo zaradi posojila v višini 400 milijonov mark ali 24 milijard lejev. Dosedanji stroški vojne so dosegli 16 milijard lejev.

= **Važno opozorilo za službodajalce.** Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani opozarja vse službodajalce, da mu v izogib posledic takoj prijavijo poviške plač svojih nameščencev, ki so bili predpisani z določbami Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino glede prilagoditve plač in mezd z dne 5. julija l. 1941-XIX. (Službeni list, kos 54.)

= **Maksimalne cene za hrvatsko volno.** Hrvatsko ministrstvo za trgovino je določilo maksimalne cene za volno. Tako sme znašati najvišja cena merinski volni 140, polmerinski in primorski volni 120, prvovrstni cigajski volni 95 in drugim boljšim volnam 75 do 85 kun. Bosanske, hercegovinske, liške in druge slabše vrste volne se bodo smele plačevati po kakovosti največ po 65, 55, 50 in 45 kun za neoprani kilogram nakladalna postaja. Za volno, oprano na živali, se plača do 20% več, za obrtno volno pa do 40% več.

= **Novi zagrebški paroplovni tvrdki.** Pri trgovinskem sodišču v Zagrebu sta bili vpisani dve novi paroplovni družbi, in sicer Prekomorska plovba, d. d. v Zagrebu, z delniško glavnico 120 milijonov kun, ki je izšla iz preureditve prejšnjega Jugoslovenskega Lloyda, in paroplovna družba »Oceania«, d. d. v Zagrebu, z delniško glavnico 60 milijonov kun.

= **Porast švicarske trgovine s tujino v juliju.** Švicarski uvoz je znašal v juliju letos vrednost 167.1 milijona švic. frankov nasproti 157.9 mil. švic frankov v juniju. Vrednost izvoza pa je znašala 125.9 (107.6) milijona švic. frankov. Višek uvoza nad izvozom je bil torej 41.2 (50.3) milijona švicarskih frankov. V juliju lanskega leta je dosegel uvoz 79.2 in izvoz 81 milij. švicarskih frankov, kar pomeni, da je znašal izvozni prebitek 1.8 milijona švic. frankov.

= **Draginja v Švici narašča.** Iz Berna poročajo: Od zveznega urada za industrijo, obrt in delo preračunavani deželni indeks življenjskih stroškov je znašal ob koncu julija letos 171.1 (podlaga 100 v juniju leta 1914.). Indeks je nasproti prejšnjemu mesecu narasel za 1.3% in nasproti predvojnemu stanju ob koncu avgusta leta 1939. za 29.1%. Indeksna številka za živila se je povečala za 0.9% na 179.4, skupinska številka za gorilno in razsvetljevalno blago za 0.4% na 145.3 in indeksna številka za obleko nasproti zadnjim zbranim podatkom meseca aprila letos za 4.8% na 188.6. Najemninski indeks je zabeležen s 173.2. Indeks cen v trgovini na debelo, ki obsega najvažnejša nepredelana živila, sirovine in pomožne snovi, je znašal ob koncu julija leta 1941. 187.5 (podlaga 100 v juliju leta 1913.) ali 174.7 (podlaga 100 v avgustu leta 1939.). Povečal se je za 1.7% nasproti prejšnjemu mesecu. Podražila so se predvsem rastlinska živila (za 4.9%), tkanine, usnje, gumi (za 3.5%), gnojila (za 2.0%) in živalska živila (za 1.1%). V ostalih skupinah je podražitev neznatna. Živila za industrijsko predelavo so obdržala nespremenjene cene.

= **Carinska oprostitev v Srbiji.** Iz Beograda poročajo: Blago, ki je bilo pred 6. aprilom leta 1941 uvoženo v bivšo Jugoslavijo in zacarinjeno, se lahko v teku 2 mesecev, v kolikor se prizadeto blago ne more izdelovati v deželi sami, carine prosto uvozi na ozemlje nemškega vojaškega poveljništva v Srbiji.

Gettai lo sguardo nella tua officina,
o creatore di esseri innumerevoli!
Arcana è l'opera della tua mano:
tutto si trasforma enulla si perde,
nemmeno la polvere!
Gettai lo sguardo nella tua officina,
e vidi un roteare incessante,
un trasmutarsi, un rinnovellarsi, un rinascere,
un trasformarsi di vite e di creature,
ma non vidi la morte!
Il volgo stolto piange e si lamenta
quando si sfoglia la rosa olezzante;
e se amata persona depone nella tomba,
dello spirito i ceppi,
dice: gli è morto un fratello!
Ma la morte non esiste.
Gettai lo sguardo nell' officina di Dio,
ove vidi la trasformazione di tutta,
ma non vidi la morte...
O mio Fattore, che mi creasti
e che l'accesa scintilla dello spirito
rinchiudesti in una cappa di terra
perchè? Tu lo sai!
Quando infrangerai la prigione d'argilla,
io non morrò!
Dalla valle dei pianti e dell'errore
spiegherà l'anima le ali novelle
per l'arcano suo viaggio...

Obenem s prevodom Gregorčičeve pesmi so pod navedenim zaglavjem objavljeni trije prevodi iz poezije Gustava Krkleca (iz hrvaščine prevel Antonio Miclavio) in pesem C. Dickinsona.

ZAPISKI

V Ljubljani se mude v zadnjih dneh poleg dr. Bartolomea Calvija še profesorja rimske univerze dr. Giovanni Maver in Enrico Damiani, oba znana po svojih spisih s področja slovanskega jezikoslovja in literatur, ter prof. dr. Luigi Salvini, inspektor Zunanjega ministrstva, poznavalec in prevajalec iz slovenske literature, avtor knjige »Liriche slovene moderne«.

Izmed novih knjig, ki vzbujajo posebno zanimanje, omenja najnovejši »Meridiano di Roma« Corrada Alvara knjigo »Itinerario italiano«, ki smo jo pred tedni prikazali tudi mi v »Jutru«, Alfreda Gargiula zbirko študij o D'Annunziu »D'Annunzuo«, G. Ricciottija »Vita di Christo«, R. Calzinija »Amanti«, L. Federzonija »L'ore della Dalmazia«, D. Grandija »Giovani«, F. Flore tretji zvezek monumentalnega dela »Storia della letteratura italiana«, G. Pavesa »Paesi tuoi«, P. Formigarija »Racconti a nove amici«, C. Govonija »Rovine del Paradiso« in skupno izdajo vseh romanov G. Deledde v zbirki »Omnibus« z naslovom »Romanzi«.

Novinarstvo v zasedeni Srbiji. »Bolletino del Sindacato Nazionale Fascista dei Giornalisti« poroča o novih ukrepih, ki so bili izdani v zasedeni Srbiji glede izvrševanja novinarske službe. Z njim je bila posebej določena odgovornost žurnalistov in uvedene omejitve, ki se tičejo njihovega poklica. Kdor hoče izvrševati službo v kakšnem uredništvu, ne sme biti žid in ne Cincar ali imeti sorodnike iz teh dveh plemen. Biti mora tehnično pripravljen in imeti še druga osebna jamstva, da bo lahko izvrševal naloge urednika. Dovoljenje za izvrševanje tega poklica se izda ali odkloni na prošnjo za vpis v seznam novinarja, ki ga vodi zasedbena oblast. Predsednika Novinarskega društva imenuje vojaški poveljnik Srbije in ta mora čim prej predložiti v odobritev društvena pravila. Uredniki so prisiljeni podpisovati svoje članke in navesti tudi zasebni naslov. Po tej poti je zajamčena njih osebna odgovornost za vse, kar so napisali.

Italijanski tečaj

LXXXIII.

42. lekcija. Lezione quarantaduèsima.
Pišemo pismo. Si scrive una léttera.

Di che còsa abbiamo bisogno quando vogliamo scrìvere una léttera? Accingèndoci a scrìvere una léttera, abbiamo, prima di tutto, bisogno di un fòglio di carta che può èssere bianca o colorata, liscia o rùvida, fine o gròssa, a righe o sènza, di qualità buòna ovvero andante. Pòi ci occorre una penna con un pennino che faccia bène e non shizzi né scarabocchi; lo inzupperemo in un calamaio pièno d'inchiòstro che sìa scorrévole (non tròppo dènso), a meno che non abbiamo una penna stilogràfica, tanto còmoda in casa e, più che mai, fuòri. Ci vuòle finalmente, per asciugare qualche sgòrbio e lo scritto fresco della pàgina che voltiamo, un fòglio di carta sugante, e, per chi, scrivèndo, non sapesse andar diritto, una falsariga. Oggidì ci serviamo anche della màchina da scrìvere, che, oltre a dare una scrittura uniforme e regolare, intelligibilissima, ci fa risparmiare molto tèmpo.

Prima di scrìvere la nòstra léttera, faremo bène, alle vòlte, a farne la brutta còpia che pòi metteremo a pulito. Sapete sènza dùbbio che ogni léttera si divide in quattro parti seguènti. la data, l'intestatura, il còrpo della léttera e la chiusa delle quali parleremo domani.

Vocàboli.

Accingersi (p. r. accinsi, p. p. accinto) a fare qc lotiti se, il fòglio list, pola, colorato barvast, liscio gladek, rùvido hrapav, fine = fino tenak, gròsso debel, la riga črta, a righe črtan, la penna pero (peresnik), il pennino (jekleno) pero, che faccia bène ki naj dobro piše, schizzi naj brizga (schizzare), scarabocchi naj maže (scarabocchiare), inzuppare pomočiti, il calamaio tintnik, pièno poln, vuòto prazen, l'inchiòstro črnilo, sìa naj bo, scorrévole tekoč, dènso gost, più che mai posebno še, asciugare posušiti, lo sgòrbio madež, čačka, la pàgina stran, voltare obrniti. la carta sugante (— suga) pivnik, non sapesse andar diritto ne bi znal pisati ravno, la falsariga (množ. le falsarighe) črtana podložka, oltre a dare poleg tega da daje, la scrittura pisava, intelligibile razumljiv, risparmiare prihraniti, alle vòlte včasih, la brutta copia koncept, la bèlla còpia čistopis, méttere a (in) pulito na čisto spisati, sènza dubbio brez dvoma, l'intestatura nadpis, il còrpo telo, trup, la chiusa zaključek.

Vezni naklon. Congiuntivo.

V gornjih stavkih so oblike: faccia, chizzi, scarabocchi, sìa sedanji čas, sapesse pa nedovršni pretekli čas (imperfetto) takozvanega veznega naklona — congiuntivo. Oglejmo si najprej oblike!

Presènte del congiuntivo.

I. parlare	II. bévere	III. seguire
io pàrli	io béva	io ségua
tu pàrli	tu béva	tu ségua
egli pàrli	egli béva	egli ségua
noi parliàmo	noi beviàmo	noi seguiàmo
voi parliàte	voi beviàte	voi seguiàte
essi pàrlino	essi bévano	essi séguano
III. b. finire	avere	essere
io finìsca	io àbbia	io sìa
tu finìsca	tu àbbia	tu sìa
egli finisca	egli àbbia	egli sìa
noi finiàmo	noi abbiàmo	noi siàmo
voi finiàte	voi abbiàte	voi siàte
essi finiscano	essi àbbiano	essi siano

SPORT

Pokal, ki ne „vleče“

Prva tekma v finalu za pokal SNZ prinese gol v dobro Ljubljani — Igre malo, užitka malo, gledalcev malo...

Ob 17.45 so na igrišču Ljubljane začeli prvo finalno tekmo za pokal SNZ, po 11 igralcev Ljubljane in Hermesa, obeh enajstoric, ki sta izmed 11 ljubljanskih klubov ostali kot zadnji neporaženi.

Hermežani se zavedajo važnosti nastopa in prevzemajo pobudo. Igra se kar na strani Ljubljane in že v 5. min. se pokažejo prvi sadovi. Po lepo streljanem kotu prevzame Razbornik usnje z glavo in že je 1 : 0 za Hermesa. Ljubljana se mora zadovoliti s sporadičnimi predor, ki pa ne prinesejo ničesar. Še zmerom ima Hermes prvo besedo in cela vrsta zrelih stvari gre brez učinka v prazno. Tri gole bi bili lahko imeli v dobro do 28. minute, ko se sreča kar naenkrat nasmehne Ljubljani. Lah uide po desni, pride prav do črte in pošije iz težke pozicije ostro žogo, ki prevari vratarja. Rezultat je izravnan z 1:1. Minuto kasneje se spet nabere kopica ljudi pred vrati Hermesa; Kroupa izrabi lep predložek z desne in že je Ljubljana v vodstvu z 2 :1. Tempo se poživi, posebno na strani srečnejših, toda do odmora ostane vse pri starem.

V reprizi se Ljubljana pojavi z drugačno kombinacijo. Ali je to priznanje, da v moštvu ne gre, kakor bi bilo treba? Tudi Hermes ni več kakor v prvem polčasu, to je njegova davna rak-rana. Zdaj diktira Ljubljana, in Hermežani so često v obrambi. Potem spet lepo pripravljajo napade, toda nikogar ni, ki bi znal postaviti piko na i. Slednjič — minila je že 17. minuta — se nenadoma ponudi priložnost; po hitrem predoru z desne dobi žogo Razbornik, Jerman se obrača prepočasi in že mora Pogačnik pobirati drugi gol izza sebe. Rezultat je drugič izravnan: 2 : 2. Toda zdaj se ne razvije ona velika borba za zmago, temveč moštvi kar ostaneta pod vplivom toplega sonca in pičlega obiska. Nov dogodek imamo v 24. minuti; Ljubljana je v napadu. Žoga preskakuje v nevarnem prostoru pred Hermesom. Puterle pride do nje, vratar modrih okleva — marsikdaj prej in pozneje je reševal še kočljivejše stvari — in že mora spet dvigniti roke. Rezultat je 3 : 2 za Ljubljano. Še 20 minut traja potem zaključno preganjanje žoge po travniku, toda vsi poskusi ostanejo samo poskusi. Lah še nekajkrat opali na svoj cilj, pa tudi Hermežanom še ne bi bilo treba vreči puške v koruzo, toda konec koncev se ne spremeni nič več. Tekma je končala

s 3:2 (2:1) v korist Ljubljane

Nedeljska igra najboljših predstavnikov ljubljanskega nogometa ni mogla ogreti. Upoštevamo vse olajšilne okoliščine (počitnice, vročino, pomanjkanje konkurence in morda še kaj), toda žal ugotavljamo obenem, da naš nogomet ne more in ne more preko one povprečnosti in preko onih nekaj dobrih poedincev, ki bi jih lahko sešteli na prste obeh rok. To velja v enaki meri za oba včerajšnja nasprotnika. Med tem, ko krpata svoje enajstorice s »starimi« kanoni, uvajata na drugi strani nadebudne novince, kar pač oboje ni dovolj, da bi se kot najboljša med vsemi ljubljanskimi mojstri lahko predstavila v prepričljivi formi. Seveda pa zdaj tudi ni oni najprimernejši čas, da bi ustvarjali ljubljanskemu nogometu podlago, ki je — povejmo kar po pravici — nismo znali ali nismo mogli ustvariti dolgih 20 let po zadnji vojni. Glede na to gledamo na včerajšnjo revijo elite ljubljanskih nogometašev samo stvarno in smo nazadnje celo zadovoljni, da imamo vsaj to, kar smo videli včeraj. Če upoštevamo še to, da tudi za reklamno stran prireditve ni bilo storjeno skoraj nič, potem je čisto razumljivo, da na nogometne prireditve v Ljubljani ne prihaja več kakor sto ali še enkrat sto ljudi, samih »najožjih« prijateljev obeh taborov, ki sta vsakokrat »na sporedu« tudi na terenu.

Po kronistični dolžnosti beležimo še akterje včerajšnjega dvoboja:

Ljubljana: Pogačnik, Jerman, Puterle, Pupo, Pilej, Lah II, Smole, Lah I, Kroupa, Hassl, Pelicon.

Hermes: Oblak, Klančnik, Žitnik, Skoporec, Sočan I, Sočan II, Derenda, Goršič, Brodnik, Razbornik, Eržen.

Sodnik: Čamernik.

Drugi finale bo prihodnjo nedeljo na stadionu Hermesa.

„Pomota“ v Ljubljani

je morda škodovala nadaljnjenemu poteku...“

(Kaj pravi o dirki Gorica-Ljubljana-Trst-Gorica ugledni sportni dnevnik »Gazzetta dello Sport«?)

...tako ugotavlja posebni poročevalec in znani kolesarski reporter »Gazzette dello Sport« — ki posveča v ostalem I. dirki Gorica—Ljubljana—Trst—Gorica več kolon dolgo poročilo — Guido Giardini — v svojih izvajanjih o tej dirki, ki se je začela tako obetajoče mnogo. Pravimo morda, ker smo prepričani, da je bila borba dejansko odločena že takrat, ko so morali rdeče-zeleni (to so nasprotniki Bianchijeve ekipe iz Legnana) mnogo pred Ljubljano ugotovili, da z Leonijem, tem sedaj tako močnim Leonijem, ne bo mogoče opraviti.

V ostalem nas zanima še nekaj odlomkov iz poročila tega znanega kolesarskega pisca, posebno oni, ki se nanašajo na ono tako neprijetno pomoto na cilju v Rožni dolini in na splošno sodbo o uspehu te prve kolesarske dirke iz starih krajev Italije v našo pokrajino. Giardini pravi med drugim:

»Na pragu nove pokrajine, okrog Kalc, smo spet napravili nekoliko bilance. Pet vozačev je šlo v polnem tempu naprej: Bartali, Ricci, Magni II, Cottur in Leoni, zasledovanih od druge skupine z Binijem na čelu. Zasledovalci so zmanjšali razmak na manj kakor eno minuto. Cesta je prašna in posuta z gramozom, toda zdaj so že na delu Italijani, da bodo iz nje napravili važno žilo za medsebojno zvezo. Dirkači odskakujejo sem in tja med gostim špalirjem vojakov in sredi radovednega ali prav za prav presenečenega prebivalstva, ki še nikoli ni videlo tako velike dirke, in se zanimalo — izraža se dobro tudi v italijanščini — za tega ali onega dirkača. Ta dirka je ponesla v one kraje navdušenje za sport in ljudje so jo res sprejeli z veseljem.

Narod je bil na cesti. Pustil je polja (očarljive pokrajine, prav podobne okoli Gorice), da bi videl ta »izredni dogodek«. Pred hišami, ki imajo že napise v italijanščini ob starih označbah v domačem jeziku, se zbirajo možje, žene in otroci in navdušujejo za prireditev. Medtem se med dirkači nadaljuje ogorčena borba, toda v škodo Leonija, najbolj zanimivega, ki dobi luknjo prav na mostu pri Logatcu, katerega zdaj popravljajo, ker so ga sovražniki porušili na begu. Z neverjetno naglico menja Leoni predrto kolo in vozi dalje, toda v tem razdobju mu uidejo tudi zasledovalci, tako da mora nekaj časa poganjati sam.

Okrog Vrhnike dohitijo Bini in še nekateri vodilno skupino z Bartalijem na čelu, toda Leoni hoče za vsako ceno prinesti svoj trobarvni drez (kot državni prvak ima edini pravico do dresa v državnih barvah) med prvimi v Ljubljani in res doide desetorico na čelu kmalu za Brezovico, tako da bo v Ljubljani lahko delil dragoceno nagrado za zmago na tem vmesnem cilju.

Vsi boljši, ki so zaostali, tvorijo sedaj že enotno skupino, ki pride na cilj v Ljubljano približno eno minuto pozneje. Po obstanku za okrepčilo nadaljujejo vozači pot nekaj čaka po mestu proti severu, potem pa se vrnejo na isto cesto, po kateri so prispeli. Nepazljivost onih, ki so vršili kontrolo na cilju — o ostalem opravičljiva in razumljiva spričo zmede okrog okrepčevalnice, je imela za posledico, da so odšli atleti na povratno pot vsi skupaj brez one neznatne razlike, ki so jo nekateri le dosegli do tedaj. Ta okolnost je borbi vzela ostrino; vozači so polagoma jemali okrepčila in v skupini tridesetih, kolikor se jih je spet zbralo, vrteli kolesa nazaj proti Logatcu. Tam okrog nekje je skušal Ricci spremniti enoličnost vožnje, toda Cinelli ga hitro ujame in dogodek ostane brez posledic. Pri Planini — po 142 km — zapustimo stara jugoslovanska tla. Pri Ravberkomandi smo se spet vrnili na asfalt po tolikih množinah prahu na oni strani...«

In potem zaključuje svojo sodbo takole:

»Lepa, da prepričljiva je bila ta dirka vse do Ljubljane, malo zanimiva na povratku. Organizacija je bila popolna v vseh odsekih. To je najboljše priznanje, ki ga lahko dobijo požrtvovalni organizatorji CONI-a iz Gorice. Dirka Gorica—Ljubljana—Trst—Gorica je uspela v celoti in izpolnila svojo sportno, patriotično in propagandno nalogo. Vsi, ki so jo snovali, so dobili s tem najlepšo nagrado za svoje prizadevanje. Predstavniki kolesarske federacije, ki so jo spremljali, bodo lahko ponesli na sedež zveze najlepše spomine na res lep in uspel sportni dan — v znamenju te najnovejše klasične dirke.

Radio Ljubljana

Ponedeljek, 18. avgusta

12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Komorna glasba. — 13: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 13.15: Uradno poročilo Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17: Glasbene točke za orkester. — 14: Vesti v italijanščini. — 14.15: Radijski orkester pod vodstvom mojstra Draga Šijanca: slovenska glasba. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Koncert dvojice Urban-Bagni. — 17.40: Koncert pianistke Pasinijeve. — 19: Govorimo italijansko učna ura prof. dr. Stanka Lebna. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Simfonična glasba. — 20: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 20.30: Zbor Glasbene Matice v Ljubljani pod vodstvom mojstra Mirka Poliča. — 21: Raznovrstna glasba. — 21.30: Glasba za film. — 21: Koncert pod vodstvom mojstra Colarocci. — 22.45: Vesti v slovenščini.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 —.60, taksa —.60. za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Več dobrih
zidarjev in tesarjev
sprejme v Ljubljani Ing. Dukić in dr. 14353-1

Žagarja
gaterist in cirkularist, dobita delo pri Parni žagi Rog, Podstenica p. Toplice pri Novem mestu. Reflektira se samo na prvovrstne moči. — Zglasiti se je osebno — na pismena vprašanja se ne odgovarja. Potni strošek se povrne. 14474-1

Šivilja za perilo
ki zna tudi krojiti, dobi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »št. 1866«. 14433-1

Trgovsko podjetje
v Ljubljani išče spretno in vestno knjigovodkinjo, ki bi obenem vodila tudi korespondenco in ostale pisarniške posle. Znanje italijanskega jezika in slov. stenografije pogoj. Ponudbe s podrobnimi podatki in zahtevkom plače na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 14493-1

Službe išče

Beseda 1 —.30, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 1.—

Prodajalka
18letna, izučena v mešani trgovini, želi namestitve kjerkoli, nastopi lahko takoj, gre tudi v slaščičarno ali buffet. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prodajalka«. 14471-2

Oskrbnik
s tremi osebami, več let v eni službi, želi menjati službo. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Novem mestu pod »Skrajno miren«. 14473-2

Državni šofer
dober, zanesljiv, vajen tudi mehaničnega dela ter vsakega avtomobila, išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober vozač«. 14479-2

Vajenci (ke)
Beseda 1 —.60, taksa —.60. za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Vajenca
za avtolakirarsko stroko takoj sprejmem. Šušteršič, Frankopanska c. 21. 14486-44

Prodam

Beseda 1 —.60, taksa —.60. za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Električni rešo
nov, z dvema ploščama in regulacijo vročine, ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1135«. 14478-6

Štedilnik
dobro ohranjen, prodam za 250 L. Ob Ljubljanici 67. 14480-6

Izložbe, omare, vitrine za vežo
6×2.50×60 cm, proda tt. C. J. Hamann, Mestni trg 8. 14434-6

Redka priložnost!
Prodam takoj še popolnoma nov pisalni stroj v kovčegu po ugodni ceni. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14228-6

Sukno za moške obleke
poceni odprodamo. Zaloga in izbira velika. Ugodno za krojače in trgovce. »Zora«, Ljubljana, Miklošičeva 30. 14201-6

Plinski štedilnik
prodam. Na ogled pri hišniku, Cesta 3. maja 16. 14491-6

Hišico za zajce
s šestimi prostori, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14488-6

Avto, moto

Ford limuzina
skoraj nov, z novimi gumami, naprodaj. Ogledati: Tomačevo 72, Ljubljana. 14235-10

Stanovanja išče

Beseda 1 —.60, taksa —.60. za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Dvo- ali enosobno stanovanje
za 1. sept. ali oktober, najraje na Mirju, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik za stanovanje«. 14467-21a

Eno-, dvo- ali trisobno stanovanje
s pritiklinami za 1. oktober, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra stranka«. 14481-21a

Tri- ali štirisobno stanovanje
s kopalnico, tudi brez kuhinje, iščem za takoj v bližini Tabora ali center. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Višji uradnik«. 14483-21a

Sobo odda

Beseda 1 —.60, taksa —.60. za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Sobo
z dvema posteljama takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14469-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, oddam. Vidic, Vrtača 5-III., desno. 14485-23

Sobe išče

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—.

Italijanski državni uradnik
išče zakonsko sobo s souporabo kopalnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Azienda«. 14468-23a

Opremljeno sobo
event. s hrano, išče zakonski par s triletnim otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Inženjer 50«. 14466-23a

Prazno sobo
s souporabo kopalnice, išče zakonski par brez otrok v bližini Stadiona ali elektrarne za takoj. Ponudbe na telefon 34-60. 14484-23a

Kolesa

Pozor! Najnovejše lakiranje dvokoles
in drugih predmetov potom električne peči Vam izvrši Leopold Šušteršič, Ljubljana, Frankopanska c. 21. 14487-11

Damsko in moško kolo
eno rabljeno in eno novo, skoro za vsako ceno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 14490-11

Lokali

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—

Suho skladišče
v sredini mesta, iščem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 14476-19

Oblačila

Moško obleko
skoro novo, ugodno prodam. Malgajeva 8-I., Kośnik. 14470-13

Les

50—100 vagonov
la bukovih drv iščemo. Cene frco Ljubljana. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Drva«. 14492-15

Izgubljeno

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 2.—.

Kdor je našel
v četrtek na živilskem trgu črno denarnico z vsebino slikce (spomin od otrok), lire in ključek, ga prosim, naj jo vrne na policiji proti nagradi. 14477-28

Informacije

Iščem kobilo
črnorjave barve, lahko, srednjeveliko, na čelu malo belo liso, velikost 150 (164), 7 let staro, griva in rep črna in dolga. Na željo pošljem fotografijo kobile. Oddana 10. 4. 1941 pod št. 329 (če je številka vžgana, ni znano) 38. konj. divizionu v Vižmarjih, ki je bil razpuščen v Kozjem pri Rajhenburgu. Nagrada 400 lir. Javiti drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5. 14475-31

Gospodična Vera
vrnite stvari, ki ste jih zaplenili v četrtek zvečer, sicer Vas objavimo s polnim imenom. 14482-31

Carboni fossili, lignite, carbone di legna,
comperiamo grandi quantitativi. — Scrivendo offrendo a:

Premog lignit, oglje
kupujemo v velikih množinah. — Ponudbe na naslov:

S. A. C. A. — Via Aprica 4 — MILANO

†

Zapustila nas je v 84. letu svojega življenja vzorna žena, mati, stara mati in tašča, gospa

Elizabeta Kropivnik roj. Spaniel

soproga upokojenega profesorja

Na zadnji poti jo bomo spremili dne 19. avgusta ob 15. uri iz kapele sv. Nikolaja na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

Maša za njen dušni blagor bo 25. avgusta ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana-Kočevje, dne 17. avgusta 1941.

UŽALOŠČENA RODBINA

J. Esteven 32

SKRIVNOSTNA KRČMA

Ko smo bili najbolj zatopljeni v načrte za nameravani večer, je dobila Gracija novico, ki je storila pričakovanje veselice še nestrpnejše. Popoldne sva se v kopalnih oblekah sprehajali ob reki, in tedaj mi je povedala, da bo njen zaročenec menda še za časa dospel iz Kanade, da se udeleži naše zabave.

»Oh, kako me to veseli!« sem rekla in jo prisrčno stisnila za komolec. »Kakšna krasna novica! Zelo sem radovedna nanj. Upam, da se to pot odločita...«

Prikimala je.

»Da, tudi jaz tako mislim, in hočem, da za mojo mamico ti in tvoja mati prvi zvesta.«

Stvar me je res vzradostila. Govorili sva o njenem lepem Kanadcu, o tem, kako zadovoljna bo mati, in kaj bi kazalo storiti, da nam veselica še lepše uspe. Nemara je Gracija začutila, da ji nehote malce zavidam, kajti rekla je:

»Res bi rada, da bi se ti pa Rage Clavering vendar že sporazumela, Ana. Vem, da je blazno zaljubljen vate, in prepričana sem, da mu delaš krivico.«

Pomudili sva se nekoliko, sedli na bregu reke in z nogami v vodi govorili o Claveringu. Rekla sem ji, da mi njegovo vedenje ni všeč, da mi ne zbuja zaupanja in da je to vse. Nato sem se prva pognala v vodo. Peščina, ki skoraj ni bila vredna tega imena, se je strmo spuščala proti širokemu zalivu, ki ga tvori reka na tistem kraju. Gracija ni bila dobra plavalka, zato je ostala blizu brega, jaz pa sem se nekoliko oddaljila, da bi se pobahala s svojim »crawlom« in si s plavanjem pregnala občutek mraza. Bili smo šele v prvem tednu junija, in nekaj minut kopeli je obilno zadostovalo. Z brega do skrajnega konca zaliva, kjer se je začenjal uveljavljati pravi rečni tok, je bilo kakih trideset metrov daleč. Namenila sem se, da poplavam tja in se nato vrnem k izhodni točki.

Čvrsto sem plavala, ne misleč na nič drugega kakor na mrzlo vodo, kar mi plane v ušesa Gracijin prestrašeni vrisk in še neki drug, moški krik na bregu. Okrenila sem glavo in zagledala nekaj, česar ne bom nikoli pozabila.

Nedaleč od brega je stala Gracija v vodi, ki ji je segala do kolen. Za njenim hrbtom, po kamenitem produ, ki se je vlekel vzdolž plitvine, je skakala mršava postava Jakoba Gilla, ki je kričal na Leilo. Ta mu je bila ušla, skočila v vodo baš tisti mah, ko sem se ozrla, in z vso močjo zaplavala proti meni.

»Leila, semkaj, takoj!« je kričal Gill. »Si razumela? Vrni se!« Nato je jel rjoveti: »Gospodična Ana ali kdor koli je tam, za Boga, pazite! Glejte, da vam psica ne skoči na hrbet. Potlačila bi vas pod vodo. Leila, semkaj!«

Hipoma sem se spomnila, kaj mi je bil rekel pred nekaj dnevi zastran psice in ljudi, ki so v vodi. Toda zdaj je zaman kričal, naj se pazim. Kaj bi bila mogla storiti? Bila sem komaj nekaj razmahov od kraja, kjer se je pričenjal tok, in reka je bila od nedavne pomladanske odjuge še dokaj narasla. Vrniti se k bregu je pomenilo toliko kakor radovoljno iti psici pod šape. Blazna groza me je pograbila, tako da sem bila mahoma ob vso pamet. Psičin smrček se je pomikal naravnost proti meni; še malo, pa sem razločno videla zelenkasto žarenje njenih potuhnjenih oči. Uiti ji ni bilo moči nikamor. Gracijino vpitje in slepčevo kričanje je le povečevalo mojo zmedo. Ko sem v obupu vrgla oči proti peščini, ki se mi je zdela ta mah dobršno miljo daleč, sem zdajci zagledala Claveringovo visoko postavo, ki je na vso sapo tekla proti bregu toda bil je še daleč, bogme predaleč, da bi mogel za časa pridirjati do mene.

»Pomagajte!« sem zakričala.

Leiline zelenkaste oči so bile le še tri, le še dva metra daleč... strahotno naglo so jo rezale proti meni...

V takšnih okoliščinah je vse zgolj kaos vtisov, ki jih more človek šele pozneje razbrati. Nagonsko sem jela v cikcaku plavati proti bregu; moji zamahi so bili krčeviti, neusmerjeni, mišice tako napete, da so me bolele. Leila je tedaj premenila smer, in nekaj trenutkov sva plavali vštric. Ko sem se še enkrat ozrla proti kopnini, sem videla Claveringa, ki je stal na bregu, z nogami malone v vodi, in nekam čudno iztezal roko. Tedajci me je psičino naglo siganje došlo. Moči so mi že pojemale, toliko da sem se še držala na vrhu.

Rezek zvok je pretrgal zrak, in nekaj mi je žvižgnilo mimo ušesa, ne da bi se zavedala, kaj pomeni. Nato je prišel strašni trenutek, ko se je Leila dokončno pognala name in se mi obesila s prednjimi šapami na ramena, tako da sem se pogreznila. S krčevitim naporom mi je uspelo, da sem vzlic psičini teži spet prišla na površje, in spominjam se še, kako so mi njeni kremplji trgali golo kožo, kako ostudno je smrdel njen dih in kako neznosno me je tlačila.

Baš ko sem se drugič potapljala in goltala vodo, sem začula z brega nov strel; tu je mojega spomina konec. Čutila sem le, da iz vzroka, ki se ga nisem zavedala, breme na mojih ramenih pojema in da se vračam na vrh. Spominjam se besnih čeljusti pod široko odprtimi očmi, ki so nenadoma izginile v vodi in pustile na nji rdečo sled. Nato se mi je zazdelo, da vidim obraz Ragea Claveringa, ki z velikimi, silnimi razmahi plava proti meni. Tedaj se je začel moj poslednji boj, to pot z vodo in grozo. Ali se jima bom mogla upirati še teh nekaj sekund? Očitno se mi je posrečilo, a treba je bilo nadčloveških naporov. Clavering je bil zdaj v dosegu mojih rok. Čuteč, da omagujem in se dokončno potapljam, sem iztegnila roke in se ga oklenila.

Začutila sem nepričakovan udarec, bleščeča svetloba mi je oslepila oči — in že nisem več vedela, kaj je z menoj.

Potem mi je bilo, kakor da mi zaliva zrenice nekakšna sinja zarja; polagoma sem se zavedela, da strmim v širno, jasno nebo in ležim zleknjena na nečem trdnem, med tem ko se svet z umerjenostjo nihala ziblje okrog mene. Nato se je pokazal iz sinjine obraz, in spoznala sem Claveringa, čeprav si je bilo nemogoče zamisliti bolj premočenega človeka. Voda je kar v potokih curljala od njega.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.